ПАХТАКОР! ЯГАНАНИ ЭРТА ЎТКАЗСАНГ, КЎЧАТ БАҚУВВАТ ЎСАДИ

БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ САНОАТ ВА ҚИШЛОҚ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТЛАРИ
ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ
ТОШКЕНТ САНОАТ ВА ҚИШЛОҚ ОБЛАСТЬ ҲАМДА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

№ 95 (2643) | Шанба, 16 май 1964 йил. | Баҳоси 2 тийин.

БУ ЙИЛ ДОНГДОР МЕХАНИЗАТОРЛАРДАН ТУРСУНОЙ ОХУНОВА, ВАЛЕНТИН ТЮПКО ВА ЖАВОД ҚУЧИЕВЛАРНИНГ ТАЖРИБАСИДАН ФОЙДАЛАНИШ АСОСИДА РЕСПУБЛИКАДА 3 МИНГДАН ОРТИҚ КОМПЛЕКС МЕХАНИЗАЦИЯЛАШТИРИЛГАН ПАХТАЧИЛИК БРИГАДАЛАРИ ТУЗИЛДИ. БУЛАР — МЕҲНАТ УНУМДОРЛИГИНИ ОШИРИШ, МЎЛ ҲОСИЛ ЕТИШТИРИШ, МАҲСУЛОТ ТАННАРХИНИ КАМАЙТИРИШ УЧУН КУРАШДА КАТТА КУЧДИР. БИЗ АНА ШУ БРИГАДАЛАРНИНГ РАҲБАРЛАРИНИ ВА АЪЗОЛАРИНИ МЎЛ ВА АРЗОН ПАХТА УЧУН ФИДОКОРОНА КУРАШ ОЛИБ БОРИШДА ЧИНАКАМ НАМУНА КЎРСАТИШГА ЧАҚИРАМИЗ.

(Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми, Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг республикадаги барча меҳнаткашларга Мурожаатидан).

Ўрта Чирчиқ бошқармасидаги Охунбобоев номли колхоз аъзолари бу йил ҳам мўл ҳосил етиштириш учун курашмоқдалар.

Кекса пахтакор Шоди ота Раҳматов бошлиқ бригада далаларида айниқса, иш қизғин. Механизаторлар ҳар туп ғўзани авайлаб культивация қилмоқдалар. Культивация билан бир йўла ўсимлик озиқлантириляпти. Суратда: (чапда) бригаданинг илғор механизатори Зарифжон Мирзаев, ўнгда ғўзани культивация қилиш пайти.

А. Абалян, М. Нуриддинов фотолари.

ХОРАЗМЛИКЛАРНИНГ ЯНГИ МАРРАСИ

УРГЕНЧ, 13 май. (ЎзТАГ). Шоботдаги Калинин номли колхоз клубида Хоразм области пахтакорларининг кенгаши бўлиб ўтди. Кенгашда 2,5 мингдан ортиқ киши қатнашди.

Хоразм область партия комитетининг биринчи секретари ўртоқ Б. Раҳимов ўртоқ Н. С. Хрушчевнинг партиянинг қишлоқ хўжалигини интенсивлаш йўлидаги тадбирларини амалга ошириш билан боглиқ бўлган масалалар ҳақида президиумга ёзган хатида қўйилган вазифаларни бажариш юзасидан қишлоқ хўжалик меҳнаткашларининг вазифалари ҳақида доклад қилди.

Докладчи ва музокарада сўзга чиққан ўртоқлар шуни қайд қилдиларки, область меҳнаткашлари партия ва ҳукуматимизнинг қилаётган катта ёрдамлари туфайли кейинги ўн йил ичида бир майдондан пахта ҳосили олишни икки ярим баравар кўпайтирдилар, ҳосилдорлик 16 центнердан 31 центнергача кўтарилди.

Бу йил ҳам область қишлоқ хўжалиги муваффақиятли ривожланмоқда. Хоразм области республикада биринчи бўлиб давлатга қоракўл тери ва тухум сотиш йиллик планини бажарганлиги, гўшт, сут сотиш ярим йиллик планларининг ҳам бажарилиш арафасида турганлиги ҳақида рапорт берди.

Областнинг 9 колхози КПСС Марказий Комитети февраль Пленуми қарорларининг тезроқ амалга оширилишига эришиш мақсадида 43 центнердан ҳосил олиш юзасидан ватанпарварлик ҳаракатини бошлаб бердилар ва ўзаро мусобақани авж олдирдилар. 15 бригада эса гектаридан 60 центнердан ҳосил олиш учун бел боғлади. Эндиликда сўнгги беш колхоз ҳам 25 центнерлик маррани эгаллайдилар, бу йил биронта бригадада ҳам ҳосилдорлик ана шу маррадан кам бўлмайди.

Кенгаш қатнашчилари бир овоздан бу йил пахта ҳосилдорлигини илгари ваъда қилинган 31 центнердан 32 центнерга кўтариш учун ҳозирги пайтда ҳамма имкониятлар бор, деб фикр билдирдилар. Шунингдек, ғалла, гўшт, сут ва бошқа деҳқончилик ҳамда чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш учун ҳам катта резервлар бор. Ана шу резервлардан фойдаланиб мўл-кўл маҳсулот етиштириш бу республикамиз ва Ўзбекистон Компартиясининг яқинлашиб келаётган юбилейига муносиб совға бўлади.

Кенгашда КПСС Марказий Комитети Ўрта Осиё бюросининг раиси В. Г. Ломоносов ва КПСС Марказий Комитети Президиуми аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари ўртоқ Ш. Р. Рашидов нутқ сўзладилар.

Кенгаш қатнашчилари катта кўтаринки руҳ билан КПСС Марказий Комитетига, ўртоқ Н. С. Хрушчевга табрик хати қабул қилдилар.

ТЕЗ ВА СОЗ ҚУРАЙЛИК

Атрофга бир назар ташланг. Улкамизнинг чиройи, кўрки нақадар очилмоқда, камол топмоқда. Қайси бир шаҳар ва қишлоққа борманг, ҳамма ерда жуда катта ҳажмда олиб борилаётган қурилиш ишларига кўзингиз тушади. Ҳа, ўлкамиз қиёфаси йил сайин эмас, балки кун сайин ўзгармоқда. Кўркам ва шинам уй-жойлар, кишиларимизнинг юксак дидига мос қад кўтараётган маданий-маиший муассаса бинолари шаҳар ва қишлоқларимиз чиройига-чирой қўшмоқда. Трубалари кўк билан ўпишган янги завод ва фабрикалар, нурхоналар, гигант иншоотлар куч-қудратимиз тимсоли бўлиб мағрур қад кўтармоқда. Буларнинг ҳаммасини орияти зўр, ҳиммати баланд, қўли гул бинокорларимиз барпо этмоқда.

Партиямиз капитал қурилишига масалалар масаласи, деб қарамоқда ва халқ хўжалигининг ана шу соҳасини тинмай юксалтиришга ҳамиша алоҳида эътибор бериб келмоқда. Қурилиш ташкилотлари юксак иш унумига эга бўлган ҳозирги замон техникасини тобора кўпроқ олмоқдалар. Уларнинг моддий-техника базаси тинмай кенгаймоқда ва мустаҳкамланмоқда. Коммунизмнинг моддий-техника базасини барпо этиш ва шу йўл билан мамлакатимизда мўл-кўлчиликни яратиш кўп жиҳатдан қурилиш ташкилотларимизнинг ишига, бинокорларимизнинг ғайрат ва шижоатига боғлиқдир. Янги корхоналар, нур манбалари, сув иншоотлари, уй-жой бинолари қанчалик тез ва соз қурилса, мамлакатимиз бойлиги шу қадар тез кўпаяди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг XIII пленумида бошқа масалалар қатори қурилиш ташкилотлари коллективларининг 1964 йилга қабул қилган социалистик мажбуриятлари қандай бажарилаётганлиги тўғрисидаги масала ҳам муҳокама қилинади. Бу масала юзасидан «Ўзглавстрой» бошлиғи ўртоқ А. К. Каримовнинг, «Главташкентстрой» бошлиғи ўртоқ П. М. Репининнинг, Ўзбекистон ССР Сув хўжалиги министри ўртоқ В. А. Билбаснинг, «Голодностепстрой» бошлиғи ўртоқ Э. Н. Низомовнинг ва «Ўзглавколхозстрой» бошлиғи ўртоқ С. А. Омеровнинг докладлари тингланади. Бу катта эътибор барча бинокорларимиз, монтажчиларимизни янгидан-янги зафарларга руҳлантириб юборди. Қурилиш ташкилотлари ҳамда бинокорлик материаллари саноатининг кўпсонли коллективлари Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, республика Олий Совети Президиуми ва Министрлар Советининг Мурожаатига жавобан ўз зиммаларига олган мажбуриятларини шараф билан бажариш йўлида астойдил ғайрат қилмоқдалар.

Қурилиш объектларида ишлаб чиқариш ва меҳнатни ташкил қилиш тинмай яхшиланмоқда, коллектив ўртасида республикамизнинг шонли юбилейи шарафига социалистик мусобақа янги куч билан кенг авж олмоқда. Бинокорларимиз тез, соз ва арзон қуриш учун илғор усулларни дадиллик билан кенг қўлланмоқдалар. Буларнинг ҳаммаси ўз самараларини кўрсатмоқда.

Тошкент уйсозлик комбинатининг коллективи областимизнинггина эмас, балки республикамиз бинокорларининг ҳам кўрки ва фахридир. Кейинги бир неча йил мобайнида қад кўтарган бутун бир шаҳар — Чилонзор массиви ана шу коллектив ғайрат-шижоатининг самарасидир. Утган йили 115 минг квадрат метр панель ва бинокорлик деталлари тайёрланган эди. Бу йил эса қўшимча қувватларни ишга тушириш ҳисобига 146 минг квадрат метр тайёр уйлар ишлаб чиқаришга аҳд қилинган. Комбинат бўйича шу йилнинг тўрт ойлик ялпи маҳсулот тайёрлаш плани 110,7 процент қилиб адо этилди. Илғор иш усуллари ва прогрессив технологияни қўлланиш натижасида меҳнат унумдорлиги бўйича белгиланган топшириқ 111,4 процентга етказиб бажарилди. Уйсозлар қўлга киритилган ана шу ютуқларни мустаҳкамлаш мақсадида ҳиммат камарини маҳкам боғлаб, янги марраларни мўлжалламоқдалар.

Улкамизни сув ва нурга сероб қиладиган Чорвоқ ГЭСи ва Тошкент ГРЭСини барпо этаётган азаматлар ҳам республика партия ва ҳукуматининг Мурожаатига жавобан зўр ғайрат билан меҳнат қилмоқдалар.

Капитал қурилиши халқ хўжалигининг энг муҳим ва ҳал қилувчи соҳаларидан биридир. Лекин бу соҳадаги ишимизда ҳали жиддий камчиликлар ҳам бор. Маблағ ва моддий ресурсларни майда-чуйда объектларга сочиб юборишдек партиямиз томонидан қаттиқ қораланган зарарли практика ҳали ҳам баъзи жойларда давом этиб келмоқда. Қурилаётган объектларни зарур бинокорлик материаллари билан ўз вақтида таъминламаслик, ишлаб чиқариш ва меҳнатни ташкил этиш ҳамда планлаштиришдаги камчиликлар туфайли бир қатор қурилиш ташкилотлари график асосида ишламаётир. Оқибатда белгиланган давлат планлари бажарилмай қолиб кетмоқда. Чунончи, бу ҳолни Тошкентдаги 4-қурилиш трестида кўриш мумкин. Трест олинган мажбуриятлар уёқда турсин, ҳатто давлат планларини ҳам йил бошидан бери сурункасига бажармай келаётир. Жумладан, шу йилнинг тўрт ойлик топшириғи бор-йўғи 79,5 процент бажарилди, холос. Ваҳоланки, бу қурилиш ташкилоти бир қанча жуда муҳим саноат объектларида катта ҳажмдаги бинокорлик ишларини олиб бормоқда. Агарда аҳвол шу зайлда борадиган бўлса, завод ва фабрикаларда янги ишлаб чиқариш қувватларини белгиланган муддатларда ишга тушириш плани барбод бўлиши турган гап. Трестда мавжуд техника, чунончи, экскаватор, бульдозер ва кўтарма кранлар тўла қувват билан ишламаётир, унинг моддий-техника базаси ҳозирги юксак талабларга жавоб бермайди. «Главташкентстрой» раҳбарлари бу трест иши билан жиддий равишда шуғулланишлари, мавжуд камчиликларни тугатишда коллективга яқиндан ёрдам беришлари керак.

Район ва шаҳар партия комитетлари қурилиш ташкилотлари ишидан доимо хабардор бўлиб туришлари, бу соҳадаги янгиликларни ўз вақтида пайқаб олиб, уларни қўллаб-қувватлашлари, қолоқликка қарши қатъий курашишлари керак. Капитал маблағлар сарфлашнинг самарали бўлишини оширишга ва маблағнинг ҳар бир сўми эвазига энг кўп маҳсулот олишни таъминлашга, бу маблағнинг қопланиш муддатларини қисқартиришга ҳамиша эътибор бериш — маҳаллий партия, совет, касаба союз ва комсомол ташкилотларининг жонажон бурчидир.

Яна бир неча кундан кейин Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг навбатдаги пленуми ўз ишини бошлайди. Қурилиш объектларида ишни шундай ташкил қилиш керакки, токи ҳар бир коллектив ана шу катта йиғинга ёруғ юз билан келсин.

МАЖБУРИЯТ—32 ЦЕНТНЕР

Янгийўл ишлаб чиқариш бошқармасидаги Ленин номли колхоз меҳнаткашлари шонли 40 йилликни пахтадан пландаги ўттиз центнер ўрнига ўттиз икки центнер ҳосил етиштириш билан кутиб олишга қарор қилдилар. Ҳар бир центнер пахтанинг таннархини 10 процент камайтириш, пахтакорларнинг меҳнат унумдорлигини эса 5 процент ошириш мўлжаллаб қўйилди.

Дала меҳнаткашлари ўз мажбуриятларини бажариш учун амалий иш қилдилар. Ғўзага биринчи ишлов бериш тугалланмоқда. Пахтазорларда 40 дан кўпроқ культиватор ишламоқда. Ғўза қатор ораларини узунасига — кўндалангига ишлаш билан бирга ғўзалар органик — минерал ўғитлар аралашмаси билан барвақт озиқлантирилмоқда. Ҳар бир гектарга бир йилга мўлжалланган ўғит нормасининг 40 проценти солинмоқда.

Звено бошлиқлари бўлган тракторчилар ака-ука Турсунбой ва Эрмакбой Хўжановлар, Рашид Холмирзаев ва бошқа кўпгина тракторчилар ҳар бири кунига 10 гектар ғўзани культивация қилмоқда. (ЎзТАГ).

ҒАЛЛАКОРЛИК ШАРАФЛИ КАСБИМИЗ

— Ғаллакорлик касбини шарафланг! — дейди онахон деҳқон Н. Заглада. Бу сўзнинг ҳикмати катта. Ахир инсон истеъмоли учун зарур ноз-неъматларнинг отаси ғалла эмасми? Партия, ҳукуматимиз мамлакатда дон хўжалигини ҳамма чоралар билан ривожлантириш тўғрисида оталарча ғамхўрлик қиляптилар.

КПСС Марказий Комитетининг декабрь (1963 йил) ва февраль Пленумларида бу масалага алоҳида эътибор берилди. Химиявий ўғитлардан кенг фойдаланиш, суғориладиган майдонларни кенгайтириш, интенсивлаш асосида кам меҳнат ва маблағ сарфлаб, кўп ва арзон маҳсулот етиштириш йўллари белгиланди.

Бу улуғ тадбирлардан руҳланган колхозимиз ғаллакорлари лалмикорлик ер шароитида муттасил мўл ҳосил етиштириш учун курашаяптилар. Шу хусусда гапирилганда, аввало, олдинги йил якуни ва бу йилги режаларимиз тўғрисида фикр юритиш ўринлидир.

Колхоз 1963 йилда 1536 гектар ерда ҳосил етиштирди. Планда белгиланган 8,5 центнер ўрнига ҳар гектаридан ўртача 11,9 центнердан хирмон кўтарилди. Давлатга пландаги 4430 центнер ўрнига 7200 центнердан кўпроқ ғалла сотилди. Ҳар центнер ғалланинг таннархи кўзда тутилган 4 сўм 61 тийин ўрнига 4 сўмданга тўғри келди. Меҳнат кунларига 4 килограммдан дон тақсимланди.

Бундай яхши натижанинг негизи нимада? Гап шундаки, колхозчиларимиз хўжалик учун қайси соҳа манфаатлигу, қайси соҳа кам даромад беришини кейинги йилларда яхши англаб олдилар. Илгари ғаллачилик билан бир неча бригада шуғулланарди, эндиликда битта комплекс бригада шуғулланаяпти. Унинг 53 аъзоси бор, 8 та «ДТ—54» трактори ва 4 та комбайндан ғаллачиликда фойдаланадилар. Бу ўзгариш ғаллакорларнинг моддий манфаатдорлигини ва ишлаб чиқаришга бўлган масъулиятини оширди.

Бригада аъзолари жонкуярлик билан ишлаб, экинга минерал ва органик ўғит солиш асосида бултур 200 гектарга яқин буғдойзорнинг гектаридан 21,5 центнердан ҳосил олдилар. Катта-катта майдонларнинг экини ҳар гектар ҳисобига 12—13 центнердан дон тўкди.

Бу йил мақсад ва белгиланган марралар эса янада каттароқдир. 1287 гектар майдонга кузги дон экканмиз. Баҳорда 40 гектарга арпа, 436 гектарга баҳори буғдой, 68 гектар ерга дуккакли дон экинлари жойлаштирилди. Бу ўтган йилдагидан 277 гектар ортиқ ерда ғалла етиштиряпти, деган гапдир. Колхозимиз ғаллакорлари республикамиз ва Ўзбекистон Компартияси 40 йиллиги шарафига мамлакатга 7260 центнер дон сотишга қарор қилиб қўйдилар.

Хўжалигимизда «Гулистон» колхозининг ажойиб механизатори М. Саидов бригадасининг ғаллакорликда меҳнатни ташкил қилиш усули жорий этилди. Ғаллачилик бригадамиз правление билан шартнома тузди. Шунга асосан бригада пландан ташқари етиштирилган ҳосилнинг 50 проценти миқдорида қўшимча ҳақ олади. Шу бригада ичида механизатор-комбайнчилардан иборат 4 та звено ташкил этилган бўлиб, улар ўзларига ажратиб берилган ер майдонларида мўл ҳосил учун кураш олиб боряптилар.

Ҳозирги кунда далаларнинг кўриниши яхши. 195 гектар ердаги бошоқли экинлар суғориляпти, 197 гектар ердаги буғдойга апрелнинг биринчи ярмида органик ўғитга аралаштириб ҳар гектари ҳисобига 200 килограммдан аммиак селитра берилди. Шу ой ичида кузги экинлар бир сидра ўталади.

Ўрим-йиғим мавсуми ҳосил тақдирини ҳал қилишда энг масъулиятли кампаниядир. Бунга механизаторларимиз қизғин тайёргарлик кўриб, мавжуд 3 «С—6» ва битта ўзиюрар комбайнлар ремонтини яқинлаштириб қўйдилар. 20 майгача ҳамма ўрим машиналари тахт бўлади, улар ёнғинга қарши воситалар билан таъмин этилади. Биз ўрим-йиғимни 25—28 иш кунида тугаллаш учун курашамиз.

Ўтган йили 300 ўрнига 526 гектар ғалла ўрган Ҳикмат Эгамбердиев, мавсум нормасини 400 гектарга яқинлаштирган Ҳамдам Ўролов ўртоқлар бу мавсумда «С—6» комбайнлари билан 550 гектардан ғалла ўришга тайёрланаяптилар. Бошқа комбайнчиларимиз ҳам камида 400 гектардан ер ҳосилини ўриб-йиғишга сўз бердилар. Умуман ҳар куни техника билан 50 гектардан кўпроқ ғалла ўриш чорасини кўрамиз. Бундан ташқари, машина учун ноқулай ер ҳосилини йиғиштириб олишга бошқа воситалар ҳам сафарбар этилади.

Колхоз правлениеси ва партия ташкилоти ўрим-йиғим бошланиши билан ғалла сомонини тез йиғиштириб бориш ва пешма-пеш шудгорлаш тадбирларини ҳам белгилаб қўйган. Икки трактор чена, 6 та от-арава, бир автомашина ва 4 та ўрим-йиғим машинаси билан таъминланган Қора Нурматов бошлиқ хашакчилик бригадаси 4845 центнер беда ва пичандан ташқари 10592 центнер ғалла сомони жамғаради.

Биз ўрим-йиғим бошланиши биланоқ оммавий-сиёсий ишларни ғалла далаларига кўчирамиз. Дала шийпонини ғалла фронтининг жанговар штабига айлантирамиз. У жойда дала меҳнаткашлари учун барча маданий-маиший шароитлар яратилади. Деворий газета ва «Жанговар варақа»лар чиқариб, уларда илғорлар ҳаракати системали ёритиб борилади.

Колхозимиз ғаллакорлари тарихий воқеаларга бой бўлган 7 йилликнинг олтинчи йилини улкан натижалар билан якунлайдилар.

С. НАЗАРОВ,
Калинин номли колхоз раиси,

М. МИРЗАМАТОВ,
колхоз партия ташкилотининг секретари,

М. МИРСАЕВ,
бош механизатор.

Ш. ЙЎЛДОШЕВ,
ғаллачилик бригадасининг бошлиғи.

Юқори Чирчиқ. «Суръат» газетаси. 14 май.

ЮКСАК МУКОФОТ

Совет кино санъатини ривожлантириш соҳасидаги хизматлари учун ва туғилган кунига 60 йил тўлганлиги муносабати билан кинорежиссёр Комил Ёрматович **Ёрматов** СССР Олий Совети Президиумининг Фармонига мувофиқ **Меҳнат Қизил Байроқ** ордени билан мукофотланди.

Н. С. ХРУШЧЕВ СОВЕТ МУТАХАССИСЛАРИ БИЛАН УЧРАШДИ

АСВОН, 14 май. ТАСС ва «Правда»нинг махсус мухбирлари хабар беради:

Асвондаги совет мутахассислари жойлашган сўл соҳил посёлкасининг клуби 13 май кечқурун одамлар билан лиқ тўлди. Африканинг азим дарёси Нил тўғони битказилганлиги муносабати билан тантаналарда қатнашмоқ учун Бирлашган Араб Республикасига келган азиз меҳмон — Совет ҳукуматининг бошлиғи Никита Сергеевич Хрушчев билан учрашиш мақсадида бу ерда совет инженерлари, техниклари, ишчилари ва уларнинг оилалари тўпланишди.

Бу ғоят самимий ва кўнгилли учрашув бўлди.

Экскаваторчи В. Сердюков, баланд Асвон тўғони қурилиши туннел бошқармасининг электриги И. Копилов, монтаж бошқармасининг бошлиғи А. Петренко, бош совет экспертининг ўринбосари В. Морозов, Асвон гидроузели қурилишидаги бош совет эксперти А. П. Александров бу ерда совет мутахассислари қандай яшаётганлиги ва ишлаётганлигини батафсил гапириб беришди.

Тўғоннинг биринчи навбати қурилиб бўлди. Каналга сув тушириш бошланди. Ҳамма ишлар белгиланган муддатда аниқ бажарилди. А. П. Александров Асвондаги ишларнинг кўламини кўрсатувчи мароқли рақамларни айтиб берди. Жаҳонда энг қаттиқ қоя портлатилиб, 10 миллион куб метр тош кавлаб олинди. Экскаваторлар учун белгиланган тош қазиш нормаларининг ҳаммаси ошириб бажарилди. Туннел ичидан 614 минг куб метр тош кавлаб олинди. Катта Асвон гидроэлектростанцияси биносининг пойдеворига 632 минг куб метр бетон ётқизилди.

Сўнгра баланд тўғон қуришда қатнашганлар йиғинида Н. С. Хрушчев нутқ сўзлади. Ҳамма ўрнидан туриб, уни узоқ давом қилган қизғин қарсаклар билан кутиб олди ва азиз меҳмонни табриклади.

Никита Сергеевич Асвондаги совет мутахассисларининг қандай ишлаганлигини яхши биламан, деди. Сизлар Нил дарёсида ишлаётган бўлсангиз ҳам, лекин бизнинг Волгадаги қурилишимизда ишлаб бой тажриба орттиргансиз, дейди у. Никита Сергеевич совет мутахассисларининг меҳнати катта аҳамиятга эга эканлигини кўрсатиб ўтди.

Никита Сергеевич Нил дарёси қурилишида ишлаётган совет мутахассисларининг шижоатини эртаклардаги рус баҳодирларининг шижоати билан таққослади. Лекин сизларнинг ўша баҳодирлардан фарқингиз шуки, деди у, сизлар биринчи даражали техника билан, замонимизнинг илмий муваффақиятлари билан қуролланганссиз.

Сизларнинг ҳаммангиз бу ерга Бирлашган Араб Республикаси ҳукуматининг илтимоси билан келгансиз. Бу мамлакатнинг тарихида биринчи марта ажнабийлар бу ерга ўзбошимчалик билан эмас, балки халқнинг илтимоси билан, халқ ҳукуматининг илтимоси билан келдилар. Сизлар бу ерга истилочилар тариқасида эмас, балки дўстлар сифатида келдингиз. Нил дарёсини енгишда Миср халқига кўмаклашмоқ учун очиқ кўнгил, яхши ният билан келдингиз. Сизлар Нилда Совет Иттифоқининг — социалистик мамлакатнинг вакилларисиз. Сизлар бу ерга қардошлар сифатида келдингиз, баланд тўғон қуришга ёрдамлашиш учун келдингиз. Бу тўғон туфайли Бирлашган Араб Республикасининг деҳқончиликка яроқли ер майдонлари учдан бир ҳисса кўпаяди.

Сизлар араб ишчилари ва инженерлари билан бирга баланд тўғон қурмоқдасиз. Бу тўғон Бирлашган Араб Республикаси билан Совет Иттифоқи ўртасидаги қардошликнинг, дўстликнинг ҳашаматли ёдгорлиги бўлиб қолади. Бу қўл билан ясалган ёдгорлик бўлиб. ҳамиша халқнинг ҳурматига сазовор бўлади.

Сизларнинг араб ишчилари, техниклари ва инженерлари билан муносабатингиз яхши, — деди сўнгра Н. С. Хрушчев. — Бу жуда қимматли нарсадир. Бу ҳамкорлик бутун қурилишнинг поёнига етказишга ёрдам берсин.

Совет Иттифоқи билан Бирлашган Араб Республикаси ўртасидаги муносабатларнинг келгусида ҳам мустаҳкамланиб бориши учун ҳамма чораларни кўриш керак. Бу муносабатлар дўстлик ишига яхши хизмат қилади.

Пировардида Н. С. Хрушчев Ватанимиз — Совет Иттифоқидаги ишлар тўғрисида мажлис аҳлига гапириб берди.

Никита Сергеевич совет мутахассислари ва уларнинг оилалари билан самимий хайрлашди. Уларга сиҳат-саломатлик, бахт-саодат ва ишларида катта муваффақиятлар тилади.

* * *

АСВОН, 14 май. (ТАСС махсус мухбири). СССР Министрлар Советининг Раиси Н. С. Хрушчев Бирлашган Араб Республикаси билан танишишни давом эттириб, бугун президент Жамол Абдил Носир ва президентнинг биринчи ўринбосари маршал А. Амир билан бирга самолётда Асвондан Қизил денгиздаги Рас-Баносга жўнаб кетди.

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ҚИШЛОҚ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИДА

ТАШАББУС МАЪҚУЛЛАНДИ

Ўзбекистон КП Тошкент қишлоқ область комитети Юқори Чирчиқдаги «Гулистон», Калинин бошқармасидаги «Коммунизм» колхозлари ва Ўрта Чирчиқдаги 1-«Оҳангарон» совхозининг бу йилги қулай шароитда бир ярим-икки йиллик дағал хашак жамғариш юзасидан белгилаган тадбирларини маъқуллади. Бу тадбирлар область газеталари саҳифаларида босиб чиқарилган. Тошкент қишлоқ область партия комитети ишлаб чиқариш бошқармалари ва партия комитетлари зиммасига ана шу қимматли ташаббусни ва жамоат чорвачилиги учун бир ярим-икки йиллик ем-хашак жамғариш юзасидан олинган қўшимча мажбуриятларни кенг муҳокама қилишни ташкил этиш вазифасини юклади.

КОММУНИСТИК МЕҲНАТ УЧУН

Кеча пойтахтимиздаги тўқимачилар маданият саройи Тошкент область саноат корхоналарининг ишлаб чиқариш илғорлари, коммунистик меҳнат ҳаракатининг пешқадамлари, партия, касаба союз, комсомол ташкилотлари раҳбар ходимлари, олимлар, экономистлар билан гавжум бўлди. Бу ерда коммунистик меҳнат учун ҳаракатга бағишланган илмий-назарий конференция иш бошлади. Конференцияни Тошкент саноат область партия комитетининг биринчи секретари ўртоқ П. В. Каймаков очди.

Тошкент саноат область партия комитетининг иккинчи секретари ўртоқ М. Зоидов «Коммунистик меҳнат учун ҳаракат — юксак унумли ижтимоий меҳнат учун курашдаги омманинг ижодий тараққиётида янги босқич» деган темада доклад қилди. Тошкент халқ хўжалиги институти сиёсий иқтисод кафедрасининг мудири, иқтисод фанлари доктори, профессор А. Аминов, Ўрта Осиё халқ хўжалиги кенгаши раисининг ўринбосари Л. Назарьянц, Тошкент саноат область касаба союзлари советининг раиси А. Браилов ва бошқа ўртоқлар қўшимча доклад қилдилар.

Докладлар юзасидан қизғин музокаралар бошланиб кетди. Конференция ўз ишини давом эттирмоқда.

МЕДИЦИНАМИЗ РАВНАҚИ

Чор Россиясининг қолоқ ярим колонияси бўлган Ўзбекистон Совет ҳокимияти йилларида маданияти гуркираб яшнаётган илғор ўлкага айланди. Улуғ Октябрь социалистик революциясидан олдин Ўзбекистон территориясида атиги 65 та амбулатория, 976 ўринли 64 та касалхона ва 33 та аптека бор эди. Буларнинг ҳаммаси асосан шаҳарларда жойлашган бўлиб, уларда 102 врач, 234 фельдшер, 39 тиш врачи ва 80 фармацевт хизмат қиларди. Бу рақамлардан шу нарса яққол кўриниб турибдики, аҳоли етарли медицина ёрдами ололмасди. Бунинг натижасида чечак, ришта, терлама, вабо ва безгак каби турли юқумли касалликлар кишиларнинг ёстиғини қуритарди.

Ўшанда Тошкент областининг ўзида ҳар йили 25 процентдан ортиқ бола бир ёшга тўлмасдан ўлиб кетарди. Революцияга қадар халқ соғлиғини сақлаш ишлари ана шундай оғир ва аянчли аҳволда эди.

Маълумки, 1918 йил 11 июлда В. И. Ленин мамлакатда соғлиқни сақлаш ишини бошқарувчи соғлиқни сақлаш халқ комиссарлигини ташкил этиш ҳақидаги декретни имзолади. «Бетоб бўлган вақтда ёрдам олиш учун страхование ҳақида», «Оналик ва болаликни муҳофаза қилиш тўғрисида», «Чечакка қарши мажбурий эмлаш ҳақида» ва бошқа шу сингари декретлар эълон қилинди.

Совет ҳокимиятининг дастлабки кунлариданоқ даволаш-профилактика муассасаларининг янги тармоқлари ташкил этилабошланди; эпидемик, эндемик ва социал касалликларни тугатиш юзасидан амалий тадбирлар кўрилди. Шунингдек, ихтисослаштирилган диспансерлар ташкил этилди.

Бу оқилона тадбирлар Ўзбекистонда ҳам ўз самараларини кўрсата бошлади. Экономика ва маданиятнинг кескин даражада ўсиши билан бир қаторда соғлиқни сақлаш ишларига ҳам катта эътибор берилди. **Умумий ва ихтисослаштирилган медицина тармоқлари ривож топди. Илмий-тадқиқот институтлари, олий ва ўрта медицина билим юртлари ташкил этилди.**

1920 йилда Тошкентда Туркистон Давлат университети таъсис этилди. Университетда медицина факультети ҳам бор эди. Туркистон республикаси Соғлиқни сақлаш халқ комиссари И. И. Орловнинг ташаббуси билан 1919 йили Тошкентда очилган Олий медицина мактаби ушбу факультет учун асос бўлиб ҳисобланди. **Ўшанда университет составида медицина факультети, ўлка бактериология институти, тропик медицина институти, даволашнинг физик методлари институти ва ўрта медицина мактаби ишлаб турарди. Университетнинг медицина факультети кейинчалик Ўзбекистонда жуда катта медицина олий ўқув юртини барпо этиш учун асос бўлди.**

Ўзбекистон ССР ташкил этилгандан кейинги дастлабки саккиз йил ичида республикамизда касалхоналар сони уч баравар, улардаги ўринлар сони эса 3,8 баравар кўпайди. Медицина муассасаларида ишлаб турган врачлар сони бир минг 737 кишига, фармацевтлар сони 433 ва ўрта маълумотли медицина ходимлари сони эса икки минг 976 кишига етди.

Ҳозирги вақтда республикада хотин-қизларга хизмат кўрсатадиган 278 та консультация пункти, стационарларда эса ўн минг 757 акушерлик — гинекология ўринлари бор, 312 та болалар консультацияси, 11 минг 914 ўриндан иборат касалхона, 18 та гўдаклар уйи, 38 та болалар санаторийси, 1870 дан ортиқ доимий болалар яслиси ишлаб турибди. Булардан ташқари республикада район, участка касалхоналари ва амбулаториялар, фельдшерлик — акушерлик пунктлари ташкил қилинмоқда ва такомиллаштирилмоқда.

Совет Соғлиқни сақлаш ишларининг асосчиси — биринчи Халқ комиссари Н. А. Семашко мамлакатимизда санитария маорифининг ролига катта баҳо бериб: «Санитария маорифи бўлмаса, совет медицинаси бўлмайди ва бўлиши мумкин эмас. Санитария маданияти бўлмаса, умуман маданият бўлиши мумкин эмас» деди.

Ўзбекистонда ташкил топган дастлабки санитария маорифи ўчоқлари фаолияти йил сайин жонланиб борди. Санитария маорифи оммавий тус олди. Бу ишда республикамизнинг ҳамма медицина ходимлари қатнашмоқдалар. Республика санитария маорифи уйи бу ишларни уюштиришнинг ташкилий методиқ марказига айланди.

Санитария маорифи ва медицина муассасаларининг ходимлари шаҳарлар ва қишлоқларда санитария маданияти учун умумхалқ ҳаракатига бошчилик қилмоқдалар. Бу ҳаракат, айниқса кейинги йилларда кенг авж олди. Ўзбекистоннинг ҳамма шаҳарларида, районларида ҳар йили кўкаламзорлаштириш ва ободончилик ойликлари ўтказилмоқда. «Сиҳат-саломатлик куни» байрами традиция бўлиб қолди.

Республикада медицина пропагандаси такомиллаштирилмоқда. Бу ишнинг янги ва самарали методлари вужудга келмоқда. Кўпгина шаҳарларда жамоатчилик асосида сиҳат-саломатлик университетлари, қишлоқ районларида санитария маданияти уйлари ташкил қилинди.

Қирқ йил ичида Ўзбекистонимизда аптека хизмати яхшиланди. Юқорида биз революциядан илгари ҳозирги Ўзбекистон территориясида атиги 33 аптека бўлиб, уларда 80 га яқин фармацевт ишлаганини айтиб ўтдик. Ана шу аптекалардан биринчиси 1876 йили Тошкентда, 1880 йилда эса Самарқанд ва Наманганда очилган эди. 1924 йилдан сўнг аптекалар ва аптека пунктлари шахобчалари кўпайтирилди, аптека филиаллари, магазинлар, дўконлар, лабораториялар, базалар ташкил этилди, медицина моллари ҳамда санитария ва гигиена буюмлари сотиш кенг йўлга қўйилди.

Ҳозирги вақтда республикада 624 та аптека, 2 минг 320 та аптека пунктлари ишлаб турибди. Булардан ташқари даволаш муассасалари ҳузурида 169 аптека бор.

Аптека тармоқларининг кенгайиши муносабати билан кўплаб малакали провизорларни тайёрлаш учун Тошкент, Қўқон, Самарқанд шаҳарларида фармацевтика мактаблари ва медицина билим юртларининг бўлимлари ташкил этилди. 1937 йилда Тошкентда фармацевтика институти ишлайбошлади.

Кичкинагина лаборатория базасида эса Тошкент химия-фармацевтика заводи ташкил этилди. Заводнинг ишга туширилиши билан республика химия-фармацевтика саноатига асос солинди. Бу завод маҳсулоти мамлакатимизнинг ҳамма республикаларига юборилмоқда ва кўпгина чет эл мамлакатларига ҳам экспорт қилинмоқда.

Республикамиз санаторий ва курортлар ўлкаси бўлиб қолди. Н. А. Семашко номидаги республика курортологии ва физиотерапия илмий-тадқиқот институтининг коллективи республика территориясида 60 дан ортиқ минерал сувларни, ажойиб иқлимли жойларни топди ва иқлимли курортлар ташкил этиш учун ёрқли районларни аниқлаб чиқди.

Республика Соғлиқни сақлаш министрлиги ихтиёрида катталар учун ўн бешта ва болалар учун 37 та санаторий ишлаб турибди. Минерал сув манбалари базасида эса «Чимён», «Қизил тепа», «Тошкент минерал суви», «Нагорная», «Жайранхона», «Жанубий Оламушук» шифохоналари ишлаяпти.

Ўзбекистонда санаторий-курорт тармоқларини ривожлантиришнинг истиқболи жуда катта. «Чорток» ва «Тошкент минерал суви» курортлари базасида профилли санаторийларга эга бўлган қурортлар ташкил этилади. «Чимён» олтингугуртли сув манбалари базасида Ўзбекистон Мацестаси барпо этилади. Н. А. Семашко номли институт территориясида катта курорт қурилиши олиб борилмоқда.

Аҳолига медицина хизмати кўрсатишда 40 йил ичида нималики ютуқларга эришган бўлсак, буларнинг ҳаммаси малакали медицина кадрлари тайёрлаш билан узвий боғлангандир. Ҳозирги вақтда Тошкент фармацевтика институти, Тошкент, Самарқанд ва Андижон медицина институтлари кўплаб малакали фармацевтлар ва врачлар тайёрлаб чиқармоқда. **Шундай қилиб министрлигимиз системасидаги муассасаларда ишлаб турган врачлар сони 13 мингдан ортиқ, фармацевтлар уч мингдан, ўрта маълумотли медицина ходимлари эса 42,5 минг кишидан ошиб кетди. А. Юнусов, З. Умидова, А. Асқаров, П. Исмоилов, Э. Отахонов, Х. Юнусова, С. Шамсиев, Ж. Махсумов, Ж. Абдурасулов, И. Мусабоев, М. Турсунхўжаева, Г. Сулаймонова, Ё. Тўрақулов, Р. Исломбеков каби ўнлаб атоқли олимлар етишиб чиқди. Медик олимларнинг умумий сони эса 700 кишини ташкил этади. Шулардан юзга яқин фан докторлари, 600 дан ортиғи фан кандидатларидир.**

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг «СССР аҳолисига медицина хизмати кўрсатишни ва унинг соғлиғини сақлашни янада яхшилаш тадбирлари тўғрисида» деб чиқарган қарори медицинамиз равнақида янги босқич бўлди. Республика аҳолисига медицина хизмати кўрсатиш янада яхшиланди. Янги соғлиқни сақлаш муассасалари ташкил топди. Талайгина маъмурий бинолар медицина муассасалари ихтиёрига бўшатиб берилди.

Ҳозир, айниқса қишлоқларда **соғлиқни сақлаш ишларини ривожлантиришга катта эътибор берилаяпти. Район ва қишлоқ касалхоналари замонавий медицина аппаратлари, ускуналар ва малакали кадрлар билан таъминланмоқда.**

Республикмизда 1917 йилгача қишлоқларда 23 касалхона бўлган бўлса, ҳозир уларнинг сони 775 тага, врачлик амбулаториялари эса 814 тага етди. Булардан ташқари кўплаб фельдшерлик-акушерлик пунктлари, ихтисослштирилган диспансерлар очилди. Кейинги йилларда қишлоқларда соғлиқни сақлаш ишлари ҳам қайта тузилди. Республикамизда 117 ўрнига 69 та йириклаштирилган марказий район касалхоналари ва 57 та зонал касалхоналар ташкил этилди.

Марказий район касалхонасининг ўзи янги шароитда илгариги икки-уч ва ҳатто тўрт район аҳолисига хизмат кўрсатяпти. Шунинг учун бу касалхоналар ҳузурида ташкилий-методик кабинетлар очилмоқда. Бундан ташқари республикада марказий район касалхоналарини ихтисослаштирилган медицина ёрдамининг асосий звеноси ва район соғлиқни сақлаш ишларига раҳбарликнинг ташкилий-методик ва оператив маркази сифатида янада мустаҳкамлаш чоралари кўриляпти.

1965 йилга келиб республикамизда участка касалхоналарини йириклаштириш ва қайта ташкил этиш ишлари тугалланади. Яқин йиллар ичида район касалхоналари малакали кадрлар ва замонавий медицина асбоб-ускуналари билан янада кўпроқ таъминланади, улардаги ўринлар сони анча кўпайтирилади.

Тошкент областида ҳам аҳолига медицина хизмати кўрсатиш йилдан-йилга яхшиланиб боряпти. Ҳозир областнинг шаҳар ва қишлоқларида бир минг 200 га яқин врач ва тўрт минг 900 дан ортиқ ўрта маълумотли медицина ходими аҳоли сиҳат-саломатлиги йўлида ҳормай-толмай меҳнат қилмоқда.

Қирқ йил ичида аҳоли саломатлиги йўлида чиндан ҳам мислсиз муваффақиятларга эришилди. Совет медицинаси бундан кейин тағин ҳам равнақ топади.

Н. МАҲМУДОВА,
Ўзбекистон ССР Соғлиқни сақлаш министрининг ўринбосари.

Халқ соғлиғи посбонлари бўлиш нақадар шараф! Шунинг учун ҳам медицина билимини ўрганишга бўлган қизиқиш жуда катта. Ҳатто мактаб ўқувчилари ҳам умумий таълимни пухта эгаллаш билан бирга медицина билимини севиб ўрганишмоқда. Тошкентдаги 40-мактабда ҳам медицина таълимига катта эътибор берилган. Суратда: врач А. Ашурова (ўртада) ўқувчилар билан навбатдаги машғулотни ўтказмоқда.

Б. Мансуров фотоси.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ»
натижаларни маълум қилади

«УРУҒ САРА БЎЛАДИ»

Агроном ўртоқ Умаровнинг газетамизнинг 24 март сонида босилган мақоласида сабзавот маҳсулотлари етиштирадиган колхоз-совхозларни сифатли уруғ билан таъминлаш масаласи ҳалигача ўзибўларчиликка ташлаб қўйилгани, Ўзбекистон ССР қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш ва тайёрлаш министрлигининг Тошкент, Андижон, Самарқанд ва бошқа базаларидан олинадиган уруғлар сара бўлмагани туфайли кўп хўжаликлар ҳосилдан зарар кўраётгани ҳаққоний танқид қилинган эди.

«Уруғ сара бўлади» сарлавҳали ана шу мақола юзасидан Ўзбекистон ССР қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари етиштириш ва тайёрлаш министрининг ўринбосари ўртоқ О. Ҳакимов имзоси билан қуйидаги мазмунда жавоб олдик.

«Мақола «Узсортсемовощ»нинг республика конторасы билан Боғдорчилик-узумчилик, сабзавот ва полиз экинлари ҳамда картошка етиштириш ва тайёрлаш бошқармасида биргаликда муҳокама қилинди. Муҳокамада сабзавот, картошка ва полиз экинлари илмий-тешкириш институти, Тошкент қишлоқ хўжалиги институти, қишлоқ хўжалик экинлари навларини синаш давлат комиссияси, қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш ва тайёрлаш Тошкент область бошқармаси вакиллари ҳамда «Сортсемовощ»нинг Тошкент конторасы мутахассислари иштирок қилдилар.

Йиғилиш қатнашчилари мақолада келтирилган фикрларни тўғри ва ўз вақтида кўтарилган фикрлар, деб топишди. «Сортсемовощ» системасида етиштирилаётган ва реализация қилинаётган сабзавот, полиз экинлари уруғининг сифатини янада яхшилаш, колхоз, совхозларга сара уруғ етказиб бериш юзасидан конкрет тадбирлар белгиланди.

О. ҲАКИМОВ,
Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари етиштириш ва тайёрлаш министрининг ўринбосари».

«МУРОДВОЙЛАР СОЯСИДАГИЛАР»

Шундай сарлавҳали мақолани газетамизнинг шу йил 21 март сонида ўқигансиз. «Нега шундай сарлавҳа қўйилган» деб ажабланманг. Ҳақиқатан ҳам Ўрта Чирчиқ бошқармасидаги Куйбишев номли колхознинг раҳбарлари Муродвой Қулменов, Валентин Ким ўртоқлар каби илғорлар соясида юришган. Йиғинларда «бизнинг ана шундай илғорларимиз бор!» деб мақтанишган. Амалда эса, уларнинг сафини кенгайтириш устида дурустроқ бош қотиришмаган.

Ўрта Чирчиқ ишлаб чиқариш бошқармасидан хабар қилинишича, мақола юзасидан текшириш ўтказилган. Унда кўрсатилган фактлар тўла тасдиқланган. Мақола ва текшириш натижалари бошланғич партия ташкилотида ҳамда правление мажлисида муҳокама қилинган. Хўжаликдаги бригадаларнинг ишини қайта ташкил қилиш ва уларни ишчан кадрлар билан таъминлаш масаласи ҳам кўриб чиқилган. Ўтган йили кам ҳосил олган биринчи бригада бошлиғи Б. Қобилов вазифасидан бўшатилган. Унинг ўрнига А. Исмоилов тайинланган. 7-бригада бошлиғи М. Бекмуродов ўрнига Ш. Саидов бригадирликка тайинланган.

Колхоз правлениеси ва партия ташкилоти илғор бригада ва звеналарнинг иш тажрибаларини кенг ёйишга қаратилган амалий тадбирларни ишлаб чиққан.

МУНОСИБ ТУҲФАЛАР

Цехга киришингиз билан қайноқ меҳнат нафаси мафтун этади сизни. Цех корпусининг баланд шифтида осилиб турган катта-кон кран бошингиз устида оҳиста сузиб юради.

— Ўзимизнинг «мостовой», — дейди токарлар бригадасининг бошлиғи Николай Горбунов фахр билан. Унинг кўприк кранини кузатиб турган кўзлари ўт бўлиб чақнайди. — Ўн тонналарча юк кўтара оладиган кранларни ўзимизда ишлаб чиқарамиз.

Николай Горбунов 2-цехдаги коммунистик меҳнат бригадасига бошчилик қилади. У ўзининг коллективидаги токарь йигитлар ҳақида мароқ билан гапириб берди.

Бригада аъзолари смена топшириқларини 150—160 процентдан бажариш билангина чекланиб қолмай, ўз билимини ошириш устида ҳам бетиним ишлайдилар. Масалан, Тимофей Храпов яқинда кечки ўрта мактабни битиради. Валентин Якунин бўлса Тошкент транспорт инженерлари институтида ўқияпти.

Токарлар йиллик маҳсулот ишлаб чиқариш планини 7 ноябргача бажариш мажбуриятини олишган.

Тошкентдаги «Подъёмник» заводида бундай илғор бригадалар оз эмас. Завод меҳнаткашлари республика раҳбар органларининг Мурожаатига жавобан Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 40 йиллик байрамига муносиб тўҳфалар тайёрлашяпти. Химия корхоналари заказы бўйича кран балкалари тайёрлаш йиллик плани 1 Май байрами арафасида бажарилди. Электр тали етказиб бериш бўйича олинган йиллик мажбурият эса икки ойдаёқ бажариб қўйилган эди.

Уч-тўрт йил илгари «Подъёмник» заводида юк кўтариш механизмларининг айрим қисмларигина ишлаб чиқарилар, қолган узеллар эса Донецк, Харьков каби узоқ шаҳарлардан келтирилар эди. Бу эса маҳсулот таннархининг ошиб кетишига сабаб бўларди. Ўтган йили янги — металл конструкциялари цехи ишга туширилганидан бери заводда юк кўтариш механизмлари комплекс ҳолда тайёрланадиган бўлди. Шу йилнинг иккинчи ярмидан бошлаб цехнинг иккинчи навбати ҳам ишга туширилади.

Заводнинг ўз ижодкорлари бор. Корхона рационализаторлари меҳнат унумдорлигини ошириш, оғир иш процессларини енгиллаштириш учун курашиб, илғор усулларни ишлаб чиқаришга тадбиқ этмоқдалар. Шу йилнинг биринчи кварталидаёқ 54 ишчи ва мутахассис рационализаторлик таклифи билан чиқди. 48 таклиф ишлаб чиқаришга жорий этилди. Бош энергетик А. Уразий, электромонтер В. Федотов каби ижодкорларнинг ҳар бири 3—4 тадан таклиф киритдилар.

Корхона меҳнаткашлари Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг байрамини муносиб меҳнат туҳфалари билан кутиб олиш учун режалар тузиб қўйишган. Ўн ойлик планга қўшимча равишда 15 минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқаришмоқчи. Илғор иш усуллари қўлланилиб, 4.000 сўмлик хомашё тежаб қолинади. Завод коллективининг шу кунлардаги меҳнат жасорати ана шу вазифалар муваффақиятли ҳал этилишидан далолат бериб турибди.

И. ЮСУПОВ.

Воҳид Кулибоев бошлиқ коммунистик меҳнат бригадаси аъзолари қўлдан чиқараётган маҳсулотлар ҳам сифатли, ҳам салмоқли. Азаматлар смена топшириқларини доимо ортиғи билан адо этиб, «Таштекстильмаш» заводи коллективи ҳурматини қозонмоқдалар. Бригада кўпчилик учун ҳаёт мактаби ҳамдир. Ёшлар бу ерда ҳунар ўрганишаяпти, бир касбнинг бошини тутишаяпти. Суратда: бригада бошлиғи ўртоқ В. Кулибоев (ўнгда) шогирд Валерий Борисовга агрегат қисмларини таништирмоқда.

Ш. Амиров фотоси.

СОВЕТЛАРНИНГ ТАЯНЧИ

Мамлакатимизда коммунизм қурилиши кенг авж олдирилган ҳозирги даврда оммани жамоатчилик асосида давлатни бошқаришга жалб этиш меҳнаткашлар депутатлари маҳаллий Советлари фаолиятида катта аҳамият касб этмоқда.

Советлар олиб бораётган амалий ишлардан шуни кўриш мумкинки, мамлакатимизда кун сайин ўз-ўзини бошқаришнинг янги формалари вужудга келмоқда. Буни меҳнаткашлар депутатлари маҳаллий Советлари фаолиятида яққол кўриш мумкин.

Ўтган, 1963 йил март ойида маҳаллий советларга сайланган 7925 депутатдан 6007 киши Советларнинг асосий таянчи бўлган доимий комиссиялар составига сайланган. Биргина шу мисолнинг ўзи депутатларнинг асосий кўпчилиги советлар ишига жалб қилинганлигини кўрсатиб турибди.

Доимий комиссиялар составига сайланган депутатлар ижроия комитетнинг жойлардаги доимий вакиллари ҳисобланади. Чунки улар ижроия комитет ишига яқиндан кўмаклашиш билан бирга, ўзлари сайланган округларда сайловчилар билан ёнма-ён туриб, ҳамжиҳатлик билан иш тутишади, наказларни жамоатчилик ҳамкорлигида бажаришга эришишади. Бунга мисол қилиб, область Советининг депутати Ҳалима Юсупова бошчилик қилаётган соғлиқни сақлаш ва социал таъминот доимий комиссияларининг иш фаолиятини кўрсатиш мумкин.

Кўпчилик ёш болали оналар областимиз районларидаги соғлиқни сақлаш ва болалар муассасалари ишларида содир бўлаётган камчиликлар ва уларни бартараф қилишни сўраб депутатларга наказлар топширишган эди. Қишлоқ область Советы ҳузуридаги соғлиқни сақлаш ва социал таъминот бўйича доимий комиссия бу масалани ўз йиғилишида атрофлича муҳокама қилди ва Оққўрғон, Бўка ҳамда Юқори Чирчиқ районларидаги соғлиқни сақлаш ва болалар муассасаларининг ишидаги мавжуд камчиликларини ўз вақтида кўрсатиб, бу нуқсонларни тугатиш юзасидан тегишли чораларни белгилади.

Ўрта Чирчиқ район Советида Т. Исҳоқов, У. Йўлдошев, Х. Ғаффоров, Л. С. Тен, Н. П. Кашаев ўртоқлар раислик қилаётган соғлиқни сақлаш, халқ маорифи, ободончилик, бюджет ҳамда молия доимий комиссияларининг иши ҳам мақтовга сазовордир.

Доимий комиссия аъзоларининг ташаббуси ва меҳнаткашлар депутатлари қишлоқ область Советы ижроия комитетининг бир қатор кўрган тадбирлари туфайли сайловчилар томонидан область Советы депутатлари номига келган 192 наказдан ҳозиргача 131 таси тўла бажарилди. Район Советы депутатларига берилган 500 дан ортиқ наказдан қарийб 60 процентдан ортиғи бажарилганлиги ҳам қувончли ҳолдир.

Ҳозирги кунда областнинг барча районларида 3 мингдан ортиқ ҳар хил жамоат ташкилотлари омма орасида иш олиб бормоқда, унда 25 минг киши актив иштирок этмоқда.

Ўрта Чирчиқ район ижроия комитети раисининг штатсиз ўринбосари, шахсий пенсионер, 1928 йилдан КПСС аъзоси Ҳамдам Мирзаевнинг ишидан ҳамма мамнун. У меҳнаткашларни қабул қилади, уларнинг ариза ва шикоятларига алоҳида эътибор беради. Ҳар бир масалага тўғри ва принципиал ёндошади. Шунинг учун ҳам у кўпчиликнинг иззат-ҳурматини қозонмоқда.

Шунингдек, маҳаллий Совет органларида жамоатчилик асосида тузилган ташкилий инструкторлик бўлимлари ҳам район ижроия комитети фаолиятида муҳим роль ўйнаяпти. Бўлим ходимлари ижроия комитет мажлисларига материаллар тайёрлаш, меҳнаткашларнинг ариза ва шикоятларини чуқур урганиш ҳамда қишлоқ советларининг фаолиятини яхшилашда яқиндан ёрдам кўрсатишяпти.

Юқори Чирчиқ район ижроия комитети ҳузурида ташкил этилган ана шундай штатсиз бўлимлар фаолияти ҳам диққатга сазовордир. 11 кишидан иборат молия инспекторлари бўлими социал таъминот бўлимида ҳужжатларни тўғри расмийлаштириш, «Гражданларга давлат нафақаси тўлаш тўғрисида»ги қонунни жамоатчиликка тушунтириш соҳасида намунали ишлар қиляпти. Бу ишда Макаров, Грумберг, Панюхин сингари жамоатчи инспекторларнинг хизмати айниқса самарали.

Шунингдек, Бўка районидаги Пискент посёлка Советы кўнгилли халқ дружиначилари ва ўртоқлик судлари ҳам мақтовга арзигулик ишларни амалга оширишяпти. Посёлка Советы ана шу ташкилотларнинг яқиндан берган ёрдами туфайли ҳеч қаерда ишламай кун кечираётган 60 дан зиёд бекорчини аниқлади. Посёлка Советининг яқинда бўлиб ўтган мажлисида шу масала муҳокама қилинди ва бекорчилар фойдали меҳнатга тортилди.

КПСС Марказий Комитетининг 1963 йил июнь Пленуми кишиларни коммунистик руҳда тарбиялашнинг янги формаларини топиш, маданият уйларининг ишларида жамоатчиликнинг иштирокини кенгайтириш йўлларини кўрсатиб берди. Ҳозирги кунда областимизда жамоатчилик асосида 8 кутубхона ва 161 бадиий ҳаваскорлик тўгараги ишлаб турибди. Бунда 1913 киши қатнашмоқда.

Олға томон қилаётган ҳаракатимиз жамоатчилик асосларини бундан кейин ҳам ривожлантираверади. Бу ишга область ижроия комитети ва унинг жамоатчи активлари ҳам муносиб ҳисса қўшадилар.

Қобил СОЛИҲОВ,
Тошкент қишлоқ область Советы ижроия комитети ташкилот бўлимининг мудири, «Тошкент ҳақиқати» штатсиз бўлимининг ходими.

ЎЗБЕКИСТОН СПОРТЧИЛАРИНИНГ ФОРУМИ

14—15 майда Ўзбекистон ССР Олий Советининг мажлислар залида республика спорт жамиятлари ва ташкилотлари союзининг иккинчи конференцияси бўлиб ўтди.

Ўзбекистон спорт жамиятлари ва ташкилотлари Союзи советининг раиси ўртоқ В. С. Митрофанов республика советининг 1959—1964 йиллардаги иши тўғрисида ҳисобот берди.

— Ҳисобот даври, — деди докладчи республикамизда спортнинг кенг оммавий тус олганлиги билан характерланади. Ўтган давр мобайнида физкультура билан шуғулланувчилар сони 650 минг кишидан 1 миллион 300 минг кишига ўсди.

Конференцияда Ўзбекистон ССР Маориф Министри ўртоқ Э. Қ. Қодиров «Республика мактаблари ўқувчиларини жисмоний жиҳатдан тарбиялашнинг аҳволи ва уни яхшилаш тадбирлари тўғрисида» доклад қилди. Ревизия комиссиясининг раиси ўртоқ В. Чернявский республика ревизия комиссиясининг иши тўғрисида ахборот берди.

Музокараларда сўзга чиққанлар бутун диққат-эътиборни спортимизни янада ривожлантириш, уни халқ турмушига тобора кўпроқ сингдириш тўғрисида гапирдилар.

Конференцияда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг иккинчи секретари В. А. Карлов нутқ сўзлади.

Конференция ишида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Президиумининг аъзолари Р. Қурбонов, Ё. С. Насриддинова, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Президиуми аъзолигига кандидат Қ. Муртазоев, Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетининг секретари Р. Абдуллаева ва бошқа ўртоқлар қатнашди.

Спорт жамиятлари ва ташкилотлари союзининг иккинчи конференцияси кўрилган барча масалалар бўйича тегишли қарорлар қабул қилди ва союз Советининг янги составини сайлади.

В. С. Митрофанов Ўзбекистон спорт жамиятлари ва ташкилотлари союзи совети президиумининг раиси, Э. Аминов ва Ф. Шокировлар раис ўринбосарлари қилиб сайланди.

ҒЎЗА ПАРВАРИШИ АВЖИДА

Шу кунларда Бекободнинг бепоён пахта далаларини кезган киши фидокор пахтакорларга чин кўнгилдан раҳмат айтади. Ҳа, бошқармадаги илғор хўжаликларнинг пешқадам пахтакорлари ҳозир мақтаса мақтагудек меҳнат қилмоқдалар. 3-«Далварзин» совхозининг 3-бўлими ишчилари 755 гектар майдонга аллақачон чигит экиб бўлган эдилар. Ҳозир бўлим далалари ям-яшил квадратлар билан безанди.

Ўтган йили совхозда энг биринчи бўлиб пахта тайёрлаш планини бажарган бўлим пахтакорлари бу йил гектар бошига кам деганда 26 центнердан ҳосил етиштиришга бел боғлашган. Ҳозир бўлимнинг ҳамма бригадаларида ғўзаларга дастлабки ишлов берилмоқда. Айниқса С. Жўраев, Ш. Норматов, Э. Душабоев, С. Қўзибоев, М. Бойжигитов ва О. Хўжанов ўртоқлар бошчилик қилаётган бригадаларда юксак агротехника қоидалари асосида ишлов берилаётганлиги туфайли ғўзалар кун сайин кўкка бўй чўзмоқда.

Совхознинг 5-бўлими далаларида ҳам иш қизғин. Н. Ўринбоев ва Т. Қўшмуродов ўртоқлар бошлиқ комплекс механизациялашган пахтачилик бригадаларида ўзаро социалистик мусобақа кун сайин авж оляпти.

Бошқармадаги «Чаноқ» совхозининг илғор бригадаларида ҳам мўл ҳосил учун олиб борилаётган курашнинг ҳозирги долзарб дамларидан жуда унумли фойдаланилмоқда. Айниқса 4-бўлимдаги ўртоқ Т. Соқиев бошлиқ тюпкочи бригада пахтакорлари биринчи парваришни кўнгилдагидек ўтказмоқдалар.

А. ЭГАМҚУЛОВ,
М. НУРМУҲАМЕДОВ,
Т. СОЛИЕВ.

КУЛЬТИВАЦИЯ СОЗ ЎТАЯПТИ

Жонажон Ўзбекистонимиз ва республика Компартиясининг қирқ йиллиги тўйини катта армуғонлар билан кутиб олишни ўз олдига мақсад қилиб қўйган Бўкадаги Жамбул номли колхоз пахтакорлари шу кеча кундузда мўл ҳосил учун курашни ҳар қачонгидан ҳам авж олдириб юбордилар. Айниқса колхоз механизаторларининг ғайрати кишини ғоят қувонтиради. Ўртоқ М. Рўзиев бошлиқ бригаданинг тракторчиси Жаббор Нормуродов чигит экишда жонбозлик кўрсатиб ишлаган эди. Оби-тобида экилган чигитлар тез фурсат ичида бехато униб чиқди. Энди Жабборнинг ўзи пайкалларга кўнгилдагидай ишлов беряпти. У ҳар куни 8—10 гектар майдонни сифатли культивациядан чиқаряпти. Культивация қилиш билан бирйўла гектар бошига 50 килограммдан азот ҳам солиб кетиляпти. Колхознинг моҳир механизаторларидан Ж. Ҳасанов ҳам Жаббордан қолишмаяпти.

Она-Ватанга камида 1625 тонна «оқ олтин» ҳадя этишга аҳд қилган бу хўжаликнинг бошқа илғор бригадаларида ҳам ғўза парвариши кун сайин қизғин тус олдириляпти.

А. ЭРГАШЕВ.

КОМСОМОЛЛАР ФЕРМАСИ

Ҳали тонг отмасданоқ ферма ҳовлисида қизларнинг гурунгги эшитилабошлади. Оқ халатлари ўзларига ярашиб турган сут соғувчилар эшикдан кириб келишди билан молхонанинг икки томонида қатор тизилишиб ётган сигирлар бирин-кетин ўринларидан туриб олишди.

Қизлар сигирлардан хабар олишди. Уларнинг тагини тозалашди, мол охирларини саранжом-саришта қилишди.

Мача, хона шипидаги темир излар бўйлаб ҳаракатланувчи вагонеткаларда кетма-кет силос келтирилиб, мол охирларига ағдарилди. Шундан сўнг дугоналар сигирларни машина билан соғишга киришиб кетишди.

Шу куни Дилбар Абдуллаева «Смешинка» лақабли говмушидан 30 литр сут соғиб олди. У «Кролчиха» ва бошқа сигирлардан ҳам ҳар кундагидек хурсанд бўлди. Сут соғувчи бошқа қизлар — Ўткура Йўлдошева, Озода Мирзаахмедова, Шарифа Юсупова, Шоира Ҳакимовалар ҳам ўзларига бириктирилган сигирларнинг ҳар биридан 25—30 литрдан серқаймоқ сут соғиб олишди.

Калинин ишлаб чиқариш бошқармасидаги Карл Маркс номли колхоз сут-товар фермасида 13 сут соғувчи комсомол қиз ишлайди. Уларнинг ҳаммаси 10 синфни битиргач, ўз колхозларида қолиб ишлашга аҳд қилишди. Орадан йиллар ўтди. Эндиликда уларнинг ҳар бири моҳир сут соғувчилар бўлиб етишишди.

— Мен ўқиб юрган вақтларимдаёқ сут соғувчи бўлишни орзу қилардим,— дейди Дилбар Абдуллаева.— Мана ўз орзумга эришдим. Ишда аввалига бироз қийналдим. Моҳир сут соғувчилар Озода, Ўткура ва бошқа дугоналарим шунда менга катта ёрдам беришди, ўзларининг қимматли тажрибаларини ўргатишди. Даставвал 10 та сигирдан бир кунда 70—80 литр сут соғиб олган бўлсам, эндиликда 15 та сигирдан 200 литргача етказиб сут соғаяпман. Бу йил 60 тонна сут соғиб топшириш аҳдим бор.

Суҳбатимизга ферма мудири ўртоқ Вали Қаюмов қўшилди.

— Қизларимиз тушмагур қизиқ, мусобақа ўйнашган денг, бир-бирларидан ўзиб юришади. Бу йил Озода Дилбардан ўтиб кетди. У, бултур 15 сигирдан 71 тонна сут соғиб олди, бу йил 75 тонна сут соғиб топширишга сўз берган. Ферма бўйича эса 200 сигирдан ўтган мавсум 728 тонна сут соғиб олгандик. Бу йил эса давлатга 752 тонна сут сотамиз.

„Бир куни қўшни колхоз фермасидан ёш сут соғувчи қизлар келиб Дилбар, Озода, Ўткуранинг иши билан танишишди. Озода уларга ўз иш тажрибаларини гапириб берди.

— Мен «Смешинка»дан хурсандман,— деди Озода.— Силосми, шелуҳами, тертми— барибир, ҳаммасини иштаха билан еявериди. Сутни ҳам яхши беради. «Сигирнинг сути оғзида» деганлари бежиз эмас экан. Бир кучи «Кролчиха» хашак емай қўйди. Нима қилиш керак? Тезда шу хашакнинг ўзини қирқиб терт қилиб бердим, иштаха билан еди. Ана шундай вақтларда сигирларнинг иштаҳасига қараб овқат беришга тўғри келади. Сигирлар ўз вақтида овқат ейиши керак. Бўлмаса сутини тортиб қўяди.

— Айтганча, Озодахон, сигирларга бўғоз вақтида қандай озиқа берасизлар? Бузоқларни қандай парвариш қиласизлар — деб сўрашди қўшни колхоз қизлари.

— Сигирлар бўғоз вақтида,— деди Озода,—жуда эҳтиёт бўлиш керак. Улардан сутни оз-оз соғиб, туғишига икки ойча вақт қолганда соғишни тўхтатиб қўйиш маъқул.

Қизлар ҳузурига зоотехник ўртоқ Багдасарян кириб келиб қолди. У қизларни қизиқтирган ҳамма масалалар устида батафсил гапириб берди.

— Бизда гидропоника усулида маккажўхори майсалари ўстирилаяпти. Бунинг учун махсус хоналар ҳам ажратганмиз,—дейди зоотехник ҳаммани ўша ёққа бошларкан. Хонада четлари тахта билан тўсилган «пайкалча»ларда маккажўхори майсалари икки қарича бўй бериб кўкариб ётибди.

— Қиш кунлари бу кўкликнинг фойдаси катта,—гапида давом этди зоотехник.— Бўғоз сигирларга мана шу майсалардан бериб турамиз. Натижада сигир ҳам, туғиладиган бузоқ ҳам соғлом ва бақувват бўлади. Илгарилари бузоқ туғилгандан кейин уч ойгача сигир сути билан боқар эдик. Шу давр ичида ҳар бир бузоқ камида 450 литр сут истеъмол қилар эди. Эндичи, сунъий сут бераяпмиз. Бир кунда ҳар бир бузоқ икки литрдан уч маҳал сунъий сут ичаяпти.

Колхоз сут-товар фермасида сигирларни намунали парвариш қилиш ҳисобига уларнинг маҳсулдорлигини ошириш учун ҳамма шарт-шароитлар мавжуд.

Меҳнатсевар қизлар ой сайин сигирлардан кўплаб сут соғиб олиш учун курашиб, янги-янги резервларни ишга солмоқдалар. Улар 1964 йил биринчи квартал планини ортиғи билан бажаришди. Жумладан, Озода Мирзаахмедова 15 сигирдан тўрт ой мобайнида 17 тонна ўрнига 20 тоннага яқин сут соғиб топширди. Дилбар, Ўткура, Шарифа ва Шоиралар ҳам Озодадан қолишмадилар.

Улар колхоз ҳузурида очилган зоотехника курсига қатнаб ўқиб, ўз малакаларини оширишаяпти. Бу ҳам бизга озлик қилади,— дейишади қизлар.— Бу йил қишлоқ хўжалиги институтида сиртдан ўқиш учун тайёргарлик кўраяпмиз.

Колхознинг улкан сут булоғига ҳалол меҳнатлари билан барака киритаётган аҳил дугоналар май ва ундан кейинги ойларда ҳам сигирлардан кўплаб сут соғиб топширишга аҳд қилишди. Улар республика ва Ўзкомпартиянинг 40 йиллик тўйига муносиб тўёна ҳозирлашаяпти.

К. МУҲАМЕДОВ,
Т. ҲАКИМОВ,
Ф. ИСАЕВ.

Суратда (чапдан): Муҳаррам Эргашева, Уткура Йўлдошева, Озода Мирзаахмедова ва Шоира Ҳакимова ўртоқлар. Бу тўрт қиз жонажон диёримизнинг 40 йиллиги тўйига муносиб тўёна билан боришга аҳд қилган.

М. Нуриддинов фотоси.

90—100 МИНГ ТУП КЎЧАТ УЧУН

Сўнгги кунларда ҳаво исиб кетди. Кенг пахта майдонларимиз яшил квадратлар билан қопланди. Ишимиздаги ютуқлардан бири шуки, экишни жуда қисқа муддатда, ҳаммаси бўлиб 9 иш кунида тамомлашга муваффақ бўлдик.

Авваллари бизда бир камчилик бор эди. Ғўза униб чиққандан кейин вақтида ишлов берилмасди. Бу йил бундай қилмадик. Ғўза униб чиққан карталарда ишлов бериш кучайтирилиб юборилди. Деҳқонларимиз ҳар йилгидан ҳам кўпроқ ҳосил тўплаш учун ҳаракат қилишмоқда. Ягана жадал суръатлар билан олиб бориляпти. Ғўзага узунасига ва кўндалангига ишлов бериш юқори агротехника қоидалари асосида ташкил қилинаётир. Ўтган йили бизда қатор ораларига ишлов беришда техникадан унумли фойдаланилмас эди. Шу билан бирга ҳамма бригадада ҳам техника етарли эмас эди. Эндиликда бу камчилик тузатилди. Ҳозир ўтган йилга нисбатан икки баробар кўп трактор қатор ораларида ишламоқда.

Колхоз правлениеси ва партия ташкилоти звено усулида ишлашга катта эътибор берди. 22 та хўжалик ҳисобида ишлайдиган звено ташкил этилди. Звено бошлиқларининг ҳаммаси ишчан ва ғайратли механизатор кадрлар ҳисобига мустаҳкамланди. Улар ҳар бир ниҳолни меҳр билан парвариш қилишяпти. Озиқлантириш намунали ташкил қилинган. Шунинг учун ҳам ғўзанинг бўйига бўй қўшилмоқда.

25 майга қадар 814 гектар пахта майдонимизнинг ҳаммасини бир марта комплекс ишловдан чиқарамиз. Кам ҳосилли ерларга кўпроқ ўғит соламиз.

Шу кунларда ғўзага сув бериш энг муҳим ва кечиктириб бўлмайдиган ишлардан биридир. Маълумки, бу баҳор ёғингарчилик кўп бўлиб, ерни захлатиб юборди. Агар биз сув қўйишни тез, ҳар томонлама кучайтириб юбормасак, у тақдирда кўп майдонлар шўрлаб кетиши мумкин. Ҳозирги сув ер юзида тўпланган шўрни ювиб кетади. Ўсимликнинг тез ривожланишига яхши қулайлик беради.

Ашур Ниёзов, Назарали Азизов, Тўлқинбой Тоиров, Анорбой Турғунбоев ва бошқа ўртоқлар бошлиқ бригадаларнинг аъзолари шу кунларнинг ҳар бир соатидан унумли фойдаланиб, ғўзага ишлов беришни жадал суръатлар билан олиб боришяпти.

Биз шу кунги аҳволни тўла ҳисобга олиб, ишлаётганлар учун барча зарур бўлган шарт ва шароитларни яратиб бердик. Меҳнат кунларига ўз вақтида аванс бериб турилибди. Ҳамма бригадада болалар боғчаси ва яслиси ишлаяпти. Иссиқ овқат кенг йўлга қўйилди. Бунинг натижасида далада ишлаётган деҳқонларнинг сони кўпайди. Жуда кўп колхозчилар мўл ҳосил етиштириш юзасидан бошланган социалистик мусобақада фаол қатнашиб, бошқаларга ўрнак бўлмоқдалар.

Колхозчиларимиз бир ғайратларига ўн ғайрат қўшган ҳолда ишлаб, бир гектар майдонда 90—100 минг туп кўчат бўлиши учун ҳаракат қилишяпти. Ваҳоланки, ўтган йили ҳар бир гектар еримиздаги кўчатнинг сони 55 минг тупга ҳам етмас эди. Биз ўз зиммамизга юксак мажбурият олганмиз. Ҳар гектар ердан 25 центнердан «оқ олтин» етиштиришга сўз берганмиз. Ваъдамизнинг устидан чиқиш учун тинмай меҳнат қиламиз. Ғўзага ишлов беришни юқори агротехника муддатларида намунали ташкил қилиш учун барча чораларни кўрамиз.

С. ИСРОИЛОВ.
Янгийўлдаги Навоий номли колхознинг раиси.

Янгийўл бошқармасидаги «Ленинизм» колхозининг 4-бригадаси пиллачилари бу йил 23 қути ипак қуртининг ҳар қутисидан пландаги 52,5 килограмм ўрнига камида 80 килограммдан аъло сифатли пилла олишга аҳд қилди. Ҳозир бригада қуртхоналарида иш тобора жадаллашмоқда. Ипак қуртлари соғлом ўстирилаяпти. Суратда: илғор пиллачи ўртоқ М. Тошева қуртларга бериш учун барг саралаяпти.

А. Тўраев фотоси.

ҲАР БИР ТИЙИН ҲИСОБЛИ

ИЛҒОР ТАЖРИБАЛАРНИ ОММАЛАШТИРАЙЛИК

□ □ □

Ўтган йили колхозчиларимизнинг фидокорона ва ҳалол меҳнатлари туфайли хўжалик йили муваффақиятли якунланди. Ҳар гектар ердан планда белгиланганидан 2,1 центнердан, 1962 йилга нисбатан 11 центнердан кўп пахта ҳосили етиштирилди. Бир центнер пахта етиштиришга пландаги 25 сўм 48 тийин ўрнига 22 сўм 61 тийин сарфланди.

Бу, шубҳасиз, қувончли якун. Бу шунинг учун ҳам қувончлики, ўтган йили колхозчиларимиз бир меҳнат кунига ўрта ҳисобда 3 сўм 4 тийиндан, илғор бригада аъзолари эса 4 сўм 50 тийиндан ҳақ олдилар.

Бу йил 2.232 тонна пахта етиштириш учун йил бошиданоқ зўр уюшқоқлик билан ишга киришдик. Мана, бир мисол. Колхознинг Қўштепа участкасида илгарилари ариқ-зовур тозалаш вақтида ишга қатнашадиганлар 20—25 кишидан сира ошмас эди. Бу йил эса 45—50 киши ишга қатнашди.

Илгари колхозимизда ўзини у ёқ-буёққа ташловчи дангасалар, ёш бўлатуриб «қариман», деб даъво қилувчи Уккибой Оқбўтаев сингари кишилар ҳам бор эди. Эндиликда улар дала ишларида астойдил қатнашмоқдалар. Шоферларимиздан ака-ука Бобоёровлар ва Чиитошев, Умрзоқовлар ўз ихтиёрлари билан ҳозир звено бошлиғи бўлиб ишламоқдалар.

Булардан чиқадиган хулоса шуки, улар далада бевосита пахта етиштиришда ишлашни афзал кўрмоқдалар. Нега шундай? Нега «қария»лар яшариб қолди, нега шофферлар машина ҳайдашдан кўра трактор ҳайдашни афзал кўришяпти. Нима учун одамлар эрта баҳорданоқ колхоз ишига актив қатнаша бошладилар? Бунинг сабаби ҳисобот ишларини колхозчиларнинг моддий манфаатдорлигини кўзда тутиб, тўғри уюштирилганлиги ва ҳисоб-китобни аниқ юргизила бошлаганлигидадир.

Илгари колхозимизда ишлаганларга меҳнат куни юзасидан ҳақ тўланар эди. Бу усул колхозчиларнинг моддий манфаатдорлигини тўла ифода этолмас эди. Ҳақ тўлаш муддатлари чўзилиб кетар эди. Меҳнат куни колхозчиларнинг ҳосилдорликни оширишга, сарф-харажатларни қисқартиришга унча қизиқтирмасди.

Лекин колхозимизда ҳисобот ишлари хўжалик ҳисоби асосида юритила бошлаганидан кейин аҳвол тамом ўзгариб кетди. Ишда аниқлик ва равшанлик пайдо бўлди. Ҳар бир колхозчи ҳосилдорлик ортса, белгиланган харажатлар камроқ бўлса, кўпроқ ҳақ олажагини ҳамиша сезиб туради. Шунинг учун улар сифатли ва ҳалол ишлашга, бўлмағур харажатларга йўл қўймасликка интиладилар. Бу усул колхозчиларни машина билан пахта теришга ҳам кўпроқ қизиқтиради.

Ўтган йили ўртоқ Сайдивали Саманов бошлиқ бригада аъзолари 113 гектар ердан 286 тонна «оқ олтин» кўтардилар. Пландаги 20,2 ўрнига 25,3 центнердан пахта йиғиб олдилар, 93 процент пахта биринчи сортга топширилди. Демак, даромад ошди, 166 тонна пахта машина билан терилди. Демак, кўплаб маблағ тежалди. Агар 166 тонна пахта қўл билан терилганда эди, бир килограмм пахтани териш учун 6 тийиндан тўлаш керак бўлар эди. Машина билан терилган бир килограмм пахтага бир тийиндан сарфланди ва 8.300 сўм пул тежаб қолинди, бригада аъзоларининг меҳнат кунларига 4 сўм 50 тийиндан ҳақ тўланди. Чунки пландан ташқари олинган ҳосил ҳисобига келган даромаднинг ва иқтисод қилиб қолинган маблағнинг 50 процентини бригада аъзоларининг ўзларига тақсимлаб берилди.

Хўжалик ҳисоби асосида иш юритилганида колхозчи қанчалик яхши ишласа, шунчалик кўп даромад олишини ҳамиша сезиб туради.

Хўжалик ҳисоби тартиби бўйича ҳамма ишлар 6 разрядга бўлинган. Ким қандай ишни бажарса, бажарган ишининг 60 процент ҳақини ҳар ўн беш кунда олиб туради. Мана шу пул тўланадиган ведомость кимнинг қандай ишлаганини яққол кўрсатадиган ойнадир.

Колхозчиларни меҳнатга рағбатлантиришда бухгалтерия ишларини тўғри ва ўз вақтида олиб бориш жуда катта аҳамиятга эга. Бизда 7 киши бухгалтерияда ишлайди. Улар барча ҳужжатларни расмийлаштириш ишини баъзи колхозлардаги сингари ҳар кварталда бир марта эмас, ҳар ойнинг ўзида бажариб борадилар. Ҳар ўн беш кунда эса ҳисоб қилиб туриладн. Шунинг учун бизнинг ишимизда чалкашликлар йўқ.

Бу йил колхозимизда ишловчиларга ҳақ тўлашнинг янги тартиби қисман жорий этила бошланди. Бу нарядсиз ҳақ тўлаш усулидир. Ҳозир колхозимизда тракторчилар бошлиқ 25 звено тузилди. Шулардан Нурмат Маматқулов ўртоқлар бошлиқ звенолар эса нарядсиз ишлай бошладилар. Масалан, Нурмат Маматқулов бошлиқ звенода 8 киши ишлайди. Улар 57 гектар ерга чигит экиб, ҳар гектар ердан 25 центнердан, жами 143 тонна пахта етиштиришлари лозим. Демак, звенода ишловчи ҳар бир киши ҳисобига салкам 18 тоннадан пахта етиштирилиши керак.

Колхоз правлениеси нарядсиз ишловчи звено бошлиқларига 90 сўм, бош сувчига 85 сўм, иккинчи сувчига 80 сўм оддий колхозчиларга эса 70 сўмдан ойлик белгилаб қўйди. Бу звено аъзолари ҳар ойда 605 сўм олиб турадилар. Улар 7 ой мобайнида колхоз правлениесидан 4.235 сўм ҳақ оладилар.

Звено аъзолари ҳар бир ишни сифатли бажариш учун ўзлари ҳаракат қиладилар. Дангасаларнинг бўлмаслиги учун курашадилар. Бир сўз билан айтганда звенода иш ҳар бир кишининг меҳнатга ҳалол ва онгли, коммунистик муносабатда бўлиши принципида олиб борилади. Шу жиҳатдан қараганда бу звеноларни коммунизмнинг куртаклари деса бўлади.

Нарядсиз ишлайдиган Нурмат Маматқулов бошлиқ звено белгиланган ҳосилни етиштирган тақдирда қуйидагича ҳисоб-китоб қилинади: планни бажаргани учун умумий даромаднинг уч проценти, агар план ошириб бажарилса, пландан ташқари келган даромаднинг 50 проценти, агар йил давомида белгиланган маблағ харажатлари тежалган бўлса, тежалган сумманинг 50 проценти ҳам звено аъзоларига тақсимлаб берилади. Албатта, булардан даромад солиги, бўлинмас фонд, культфонд, ишлаб чиқариш харажатлари ва идора ходимларининг иш ҳақи чегириб ташланади.

Нурмат Маматқулов звеноси белгиланган ҳосилни етиштирган тақдирда улар йил охирида мукофот тариқасида 16.300 сўм пул оладилар. Шундай қилиб, звено аъзолари планни бажарган тақдирларида ҳар бирларининг ўртача ойлиги 205 сўмданга тўғри келади.

Нарядсиз ишлаш усули колхозда ишга ҳалол муносабатда бўлишни ўрнатиш билан бирга бухгалтерия ишларидаги қоғозбозликларга, беҳуда ҳисоб-китобларга бирмунча чек қўяди. Ҳисобот ишларини енгиллаштиради. Коллектив бўлиб меҳнат қилаётган кишилар ўртасида бирор одам ёмон ва сифатсиз ишласа шахсан ўзкигина эмас, шу билан бирга кўпчиликнинг ҳам манфаатига зарар етказаётганини яққол сезиб туради. Бундай тушунча колхоз ишлаб чиқаришини ривожлантиришда жуда катта аҳамиятга эга. Мард бўлиб майдонга чиққан ҳар бир кишини ҳамма билан баравар қадам ташлашга, аравани баравар тортишга рағбатлантиради. Ҳар бир ишни кўнгил қўйиб ва меёрига етказиб ишлашга ўргатади. Одамлар шундай тушунча, шундай ҳистуйғу билан ишласалар, қилинган ишлар тўғрисида наряд тузиб ўтиришни ҳам табелчиларнинг газ кўтариб ер ўлчаб юришларига ҳам ҳожати қолмайди. Нарядсиз ишлайдиган звеноларда кўпроқ меҳнат куни ишлайман деб сон орқасидан қувишдан кўра сифатли ишлаш биринчи ўринга қўйилади. Чунки сон орқасидан қувиб, иш сифатсиз бажарилса ҳосилдорлик ошмайди, сарф-харажатлар камаймайди. Ҳар бир ишловчи киши ҳисобига етиштириладиган пахта кўпаймайди.

Нарядсиз ишлайдиган звено аъзоларининг бирдан-бир мақсади белгиланган миқдордаги ҳосилни қандай бўлса ҳам етиштиришдан иборат.

Бухгалтерия ходимларининг асосий вазифаси колхозчилар манфаатларини ҳимоя қилишдан, уларнинг ҳар бир тийинини ўз ўрнига қўйишдан, ҳисоб-китоб ишларини ойнадек кўзга кўрсатиб беришдан, нотўғри хатти-ҳаракатларга узил-кесил хотима беришдан иборат. Айниқса, бу нарса илгари қолоқ бўлиб келган бизнинг колхозимиз учун жуда катта аҳамиятга эга.

Қобул СУРМАНОВ,
Оққўрғон ишлаб чиқариш бошқармасидаги Ҳамид Олимжон номли колхознинг бош бухгалтери.

ДАСТУРХОН ЗИЙНАТИ

Совхоз агрономи ўртоқ Исақул Султонов билан дала айланиб юриб меҳнатда тоблангаи бир йигит олдида тўхтадик.

— Мана, танишинг, 1-бўлим бошқарувчиси Усмон Ўрозов шу киши бўладилар, — деди агроном хиёл кулимсираб.

У билан бўлимда амалга оширилаётган ишлар ҳақида анча суҳбатлашдик.

— Вазифамиз шарафли, — деди бўлим бошқарувчиси, — шаҳарлик биродарларимизнинг сабзавот маҳсулотларига бўлган талаби ошиб бораяпти. Уларга сабзавот маҳсулотлари етказиб бериш бизнинг бурчимиз. Шунинг учун ҳам эрта кўкламданоқ астойдил ишга киришганмиз.

Ҳа, деҳқонларнинг астойдил ишлаётганликлари шундоқ кўриниб турибди. Кўнгилдагидай парваришланаётган сабзавот экинлари қулф уриб ўсаяпти.

Миришкор сабзавоткор Аъзам Худойбердиев бошлиқ бригадада ҳам ҳаёт қайнайди. Беш гектар ердаги карам, уч гектар ердаги помидор кўчатларининг ривожи чакки эмас. Ҳозир бригадада биринчи парвариш тамомланиш арафасида.

— Биз об-ҳавонинг ҳар қандай қайсарлигини ўзимизнинг ҳалол меҳнатимиз билан енгаяпмиз, — дейди ўртоқ Худойбердиев, — сабзавот экинларини агротехника қоидалари асосида меҳр билан парвариш қилаётганлигимиз учун ҳам улар кун сайин гуркираб ўсаяпти. Яна бир неча кундан кейин эл дастурхонига муносиб тортиқ тайёрлаймиз.

Шуниси диққатга сазоворки, бўлимдаги бригадалар сабзавот етиштиришга ихтисослаштирилган. Коммунист Йўлдош Давронов бошлиқ бригаданинг 12 гектарлик еридаги сабзи-пиёз ҳам барқ уриб ўсаяпти.

— Сабзи, пиёз етиштириш жуда майда иш, — дейди бригадир, — биз айниқса, резаворларнинг ўтоғига катта аҳамият бермоқдамиз. Ҳар бир ишчи белгиланган нормани бажармасдан туриб пайкалдан чиқмайди. Бу ўз самарасини кўрсатаяпти.

Ҳақиқатан ҳам ишнинг кўзини билган деҳқонлар моҳирлик билан иш олиб бормоқдалар. Буни ўртоқ Маннон Йўлдошев бошлиқ бригада мисолида ҳам кўриш мумкин. Бригадада лавлагидан мўл ҳосил етиштириш мажбурияти олинган. Ҳозиргача уч гектар ердаги лавлаги текис ундириб олинди ва сифатли ягана қилинди.

Ҳар гектар ерда камида 100 центнердан картошка ҳосили етиштиришга сўз берган ўртоқ Абдусамад Ҳайдаров бошлиқ бригадада 10 гектар ерга «СК-20» маркали агрегат билан эртаги картошка экилган эди. Ҳозир экин нормал ривожланиб, ҳосилга-ҳосил қўшилмоқда.

— Олмалиқ шаҳри аҳолисига, — дейди бўлим бошқарувчиси Усмон Ўрозов, — ҳозир арзон нархда эртаги сабзи-пиёз етказиб бермоқдамиз. Ҳадемай, уларни тонна-тонналаб карам, помидор, бақлажон, лавлаги, қовун-тарвуз, ширин-шарбат меваларимиз билан мамнун қиламиз.

«Сабзавот — озиқ-овқат, дори-дармон, кишига ҳусн ва чирой беради» дейишади миришкор деҳқонларимиз. Буни яхши билган Ўрта Чирчиқ бошқармасидги 6-боғдорчилик-узумчилик совхозининг азамат сабзавоткорлари, боғбону соҳибкорлари ҳозирги долзарб кунлардан самарали фойдаланиб, халқимизга хилма-хил ноз-неъматлар етказиб бериш йўлида тинмай меҳнат қилаётирлар.

А. КАРИМОВ.

САЙЛГОҲДА

Гагарин гулбоғи, файзли гулбоғ,
Муаттар ҳидларни уфуради ел,
Йигит-қизлар билан тўлади ҳар ёқ
Анҳор бўйларида бошланур сайл.
Етти хил товланиб, кийишиб атлас
Қизлар ўтишади, кўзлари чарос.

Авжга минар қўшиқ, аския ва бахс
Ғунча дудоқлардан учар хуш овоз.
Гагарин боғида оқшомда ўйнар
Фонтан дурларида ёрду жилваси,
Бундаги чаманлар бахтимни сўйлар
Яна орттиради меҳрим, ҳавасим.

Пўлат НИШОНОВ.

ПИОНЕР ЁЗИ СОЗ ЎТАДИ

Пионер ёзи бошланишига саноқли кунлар қолди. Ҳар йилгидек бу йил ҳам областимиз мактаб ўқувчилари ёзги каникулни ҳушчақчақ ўтказадилар. Пионер лагерлари, соғломлаштириш майдончаларида яхши дам олиб, янги куч ва янги ғайрат тўплайдилар.

Пионер ва ўқувчиларнинг ёзги дам олишларини уюштириш соҳасида ўтган йили анча бой тажриба тўпланган эди. Чиндан ҳам бу соҳада анчагина ибратли ишлар амалга оширилди. Областимизнинг саноат зонасида 34 та стационар — доимий пионер лагерлари ишлади. Бу болалар муассасаларида областимизнинг 34 мингдан ортиқ пионер ва ўқувчиси ўз соғлиғини мустаҳкамлади. Касаба союзлари ташкилотлари ихтиёридаги пионер лагерларида эса 2010 ўқувчи дам олди. 350 ўқувчи эса ёзги каникулни туристик лагерларда ўтказди.

Ўтган йили соғломлаштириш майдончалари ва пионер лагерларини қуриш, мавжудларини ремонт қилиш учун катта маблағлар ажратилди.. Тошкент область касаба союзлари Совети ўтган йилнинг ўзида 2 та пионер лагерининг жорий ремонти учун 66 минг сўм ажратди. Шунингдек, мактабдан ташқари олиб бориладиган тадбирлар учун 34 минг сўм сарфланди. «Костёр», «Пионерская зорька», «Энергетик» ва Юрий Гагарин номли пионер лагерлари сифатли ремонтдан чиқарилди. Тошкентдаги бешинчи ғишт заводлари бошқармаси, Ленин номидаги Ўзбекистон металлургия заводи коллективларининг ташаббуси билан бу корхоналарга қарашли пионер лагерлари қайта қурилди.

Уй-жой бошқармаларида ҳам жамоатчилик ёрдами билан катта ишлар амалга оширилди. Маҳалла ва уй-жой бошқармаларида пионер хоналари ташкил этилди. Пойтахтнинг Октябрь районида эса жамоатчилик асосида пионерлар уйи очилди.

Бироқ шуни ҳам айтиш керакки, ўтган йили пионер лагерлари ва соғломлаштириш майдончалари дуруст ишламади. Айрим болалар муассасалари раҳбарларининг беларволиги натижасида пионер лагерлари мавсумга ўз вақтида тахт қилиб қўйилмади. Чунончи, Ўзбекистон ССР алоқа министрлиги ихтиёридаги пионер лагери анча кечикиб очилди. Бунинг натижасида министрлик ишчилари ва хизматчиларининг 800 дан ортиқ ўғил ва қизи ёзги соғломлаштириш муассасаларига жалб этилмади.

Пионер лагерларида мазмунли дам олишни таъминлашда оммавий ва маданий ишлар муҳим роль ўйнайди. Бироқ, бу соҳада айрим пионер лагерлари яхши тадбирларни амалга ошира олмадилар. Дам олаётган пионер ва ўқувчиларнинг ишлаб чиқариш илғорлари, новаторлар, ёзувчилар, артистлар билан учрашувлари кам ўтказилди.

Йўл қўйилган бундай камчиликларнинг такрорланмаслиги учун бу йил касаба союз ташкилотлари ва жамоатчилик яхши тадбирларни амалга оширади.

Областимизнинг қишлоқ районларида жойлашган пионер лагерларида бу йил 36 минг 700 ўғил-қиз ёз гаштини суради. Шаҳардаги пионер лагерларига эса 1920 ўқувчи жалб этилади.

Касаба союзлари область Совети пионер лагерларини керакли инвентарлар ва жиҳозлар билан таъминлаш масаласига ҳам катта аҳамият берди. Фақат иккита лагернинг жорий ремонти учун ўн бир минг сўмлик маблағ ажратилди. Мактабдан ташқари ишларни олиб бориш учун эса 34 минг сўм пул сарфланади.

Янги мавсумда областимизда 36 та пионер лагери ишлайди. Пионер лагерлари учун 11 та холодильник, 4 та тикув машинаси, 3 та картошка арчиш машинаси, 3 та кир ювиш машинаси, 100 электр дазмол, шунингдек кўплаб инвентарлар ажратилди.

Пионер ва ўқувчиларнинг ёзги дам олишларини намунали уюштириш умумхалқ ишидир. Шунинг учун ҳам мавсумга тайёргарлик кўриш ва пионер ёзини мазмунли ўтказиш ишига партия, совет ,комсомол ташкилотлари, қолаверса бутун жамоатчилик яқиндан ёрдам бериши лозим.

З. СОДИҚОВ,
Тошкент саноат область касаба союзлари Советининг секретари.

ХАТЛАРДАН САТРЛАР

◆ Студент ва ўқувчиларга алоқа хизматини яхшилаш мақсадида республика рус тили ва адабиёти институти биносида янги алоқа бўлими очилди.

Ж. ЕРМУҲАМЕДОВ.

◆ Юқори Чирчиқ ишлаб чиқариш бошқармасидаги «Коммуна» колхозининг хотин-қизлар клубида маданият университети ишлаб турибди. Яқинда бу клуб ҳузурида бадиий ҳаваскорлар тўгараги ташкил этилди.

Т. РУЗМАТОВ.

◆ Ўзбек Давлат эстрадасининг етук санъаткорлари Паркент маданият уйи биносида яқинда катта концерт бердилар. Г. Қодирова, VI Жаҳон ёшлари фестивалининг лауриати Учқун Ғаниев, Қувондиқ Искандаров ва Н. Ёқубовларнинг ижро этган ашула ва рақслари томошабинларга манзур бўлди.

М. НАЗИРБОЕВ.

◆ Бўстонлиқдаги Нанай қишлоғида яқинда иккинчи магазин ишга туширилди. Харидорлар озиқ-овқат маҳсулотларини ва саноат молларини энди ўз қишлоқларидаги магазинлардан харид қиладилар.

Т. РАИМЖОНОВ.

◆ ТошДУ комсомол комитетининг ташаббуси билан таниқли ёзувчи ва таржимон Мирзакалон Исмоилий «Студентлар шаҳарчаси»да меҳмон бўлди. У ёшларимиз билан «Замон ва ёшлик» деган темада суҳбат ўтказди. Студентлар бу суҳбатдан жуда миннатдор бўлдилар.

М. ЛАТИПОВ,
Ю. СОБИРОВ.

◆ Ўзбекистон ССР бадиий фондига қарашли Тошкент керамика заводи ярим чинни косалар ишлаб чиқаришга киришди. Шу кунгача 10 минг донадон кўп ана шундай коса аҳолига сотиш учун магазинларга жўнатилди.

Ҳ. ТУЙЧИЕВ.

«ҚИЁМ» ДОРИСИ ВА МЎМИЁ

Ҳа, гап шарқнинг машҳур врачлари Ар Розий, Абу Али ибн Сино, Довуд Антакий, Мирмуҳаммад Хусайн Аълавий ўз асарларида таърифлаган мўмиёйи асл ҳақида боряпти. Бу камёб шифобахш модда Туркистон тоғидан топилган мўмиёйи аслнинг ўзидир.

Биз, бир группа геолог мутахассислар 1961—1963 йилларда Туркистон ва Зарафшон тоғларида олиб борилган геологик экспедицияларга қатнашдик. Тоғли аҳоли билан бўлган суҳбатлар вақтида мўмиё ҳақида кўп нарсани билиб олдик. Айниқса «қиём» дориси деб юритиладиган мўмиё билан кўпроқ қизиқдик. Илтимосимизга кўра кексалар шу дорини кўрсатиб, уни қандай тайёрлаганликлари, бу модданинг ўзини қандай йўл билан топиш мумкинлиги ҳақида батафсил ҳикоя қилиб беришди.

«Қиём» ҳақида, яъни бизни қизиқтираётган мўмиё ҳақида афсоналар ҳам тўқилган.

Ривоятларда айтилишича, тоғ бургути болаларининг оёғи синиб қолади. Она бургут шикастланган болаларининг олдида бироз парвона бўлиб туради-да, кейин зарб билан осмонга парвоз қилади. Орадан бир қанча вақт ўтгач тумшуғида қандайдир қорасимон моддани олиб келиб, чуғурлашаётган болаларига беради. Шу сабаб бўлади-ю, кўп ўтмай бургут болаларининг оёғи соғайиб кетади.

Халқимиз орасида «Яраланган кийикнинг кетидан қолма, у сени мўмиё бор жойга элтади» деган гап кенг тарқалган. Ҳақиқатдан ҳам кийиклар мўмиёга жуда ўч бўлишади. Шунинг учун уларнинг туёғи тошдек қаттиқ.

Экспедиция давомида Туркистон ва Зарафшон тоғларида мўмиёни бир неча жойда учратдик. Улардан намуналар олиниб, «Узглавгеология»нинг марказий химия лабораториясига спектраль анализи учун топширилди. Спектраль анализи натижаси бошқа мўмиёлар спектраль анализи билан бир хил бўлиб чиқди.

Зарафшон ва Туркистон тоғидаги бу мўмиёлар икки хил бўлиб, кўриниши, мазаси, пайдо бўлиши тарихи жиҳатидан бир-биридан фарқ қилади. Зарафшон тоғида учрайдиган смолага ўхшаш модда асосан оҳактош ва доламит қотмаларида, тектоник процесслар натижасида пайдо бўлган ёриқларда кўп миқдорда учрайди. Қалинлиги бир неча микрондан бир сантиметргача бўлиб, худди мўмни эритиб қуйгандек бўлиб кўринади. У кучсиз ҳидга эга.

Туркистон тоғида учрайдиган мўмиё эса ўткир ҳидли бўлади. Унинг ҳидини 50—60 метр наридан ҳам билиш мумкин. У томчилардан ҳосил бўлган сталагмит (устунсимон) шаклга эга.

Туркистон мўмиёсининг пайдо бўлишида қуёш энергиясининг таъсири каттадир. Ҳозирги вақтда бу мўмиёлар атрофлича текширилмоқда.

Мўмиёйи аслнинг пайдо бўлишида қуёш энергияси катта роль ўйнайди. Мўмиёйи аслни палеозой эрасининг жинслари тарқалган жойлардагина учратиш мумкин.

Демак, мўмиёни Тянь-Шань, Помир, Олтай системасига кирувчи жамики тоғ жинсларидан қидириб топса бўлади.

З. ҲАКИМОВ,
Комплекс геологик съёмка ва қидириш ишлари экспедициясининг техник геологи.

ЖАҲОН БЎЙЛАБ

МАМЛАКАТЛАР
ОДАМЛАР
ВОҚЕАЛАР

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ДЕЛЕГАЦИЯСИНИНГ ЯПОНИЯДА БЎЛИШИ

ТОКИО, 14 май. (ТАСС). СССР Министрлар Советн Раисининг биринчи ўринбосари А. И. Микоян бошчилигида СССР Олий Советининг бугун бу ерга келган делегацияси парламентда вакиллар палатасининг раиси Нака Фунада ва маслаҳатчилар палатасининг раиси Юдзо Сигэмунэ билан учрашди. Уларнинг ҳар иккови меҳмонларни табриклаб, япон ва совет парламенти аъзолари ўртасидаги ҳамжиҳатликнинг кенгайтирилишига ишонч билдирдилар. Шу билан бирга Юдзо Сигэмунэ, бизнинг мамлакатимиз турли ижтимоий тузумдаги давлатларнинг тинч-тотув яшаши сиёсатига жиддий аҳамият бераётир, деди. Япония парламентининг раҳбарлари жаҳон сиёсатида Совет Иттифоқи катта роль ўйнаётганлигини, унинг фан ва техника соҳасидаги зўр муваффақиятларини қайд қилиб, ҳар иккала мамлакат ўртасидаги ўзаро ишончни мустаҳкамламоқ учун бу сафарги визитнинг катта аҳамияти борлигини айтдилар.

Бунга жавобан А. И. Микоян тинчлик учун курашда ҳамма мамлакатларнинг, шу жумладан Япониянинг ҳам парламент арбоблари катта роль ўйнашлари мумкинлигини ва лозимлигини кўрсатиб ўтди. У меҳмондўст мезбонларга СССР Олий Советининг Иттифоқ Совети ва Миллатлар Совети раислари юборган мактубларни топширди. Бу мактубларда, совет делегациясининг визити меҳнатсевар ва талантли япон халқининг турмуши ва муваффақиятлари билан, Япония парламентининг ишлари билан бевосита танишишга имконият беради, дейилади.

Парламентда ўтказилган суҳбатлардан сўнг суҳбатдошлар бирбирларига ёдгорлик совғалари топширдилар. Шундан кейин делегация Япония бош министри Хаято Икэданинг резиденциясига борди. У билан совет халқининг вакиллари ўртасида дўстона суҳбатлар бўлди. Делегация бошлиғи бош министрга СССР Министрлар Совети Раиси Н. С. Хрушчевнинг мактубини топширди. Хаято Икэда мактуб учун ташаккур айтиб, бу мактуб Япония билан Совет Иттифоқи ўртасидаги муносабатларни ривожлантиришга ижобий таъсир ўтказади, деб умид билдирди.

Сўнгра делегация ташқи ишлар министри Масаиоси Охира ҳузурига борди, у, СССР Олий Совети вакилларини қизғин табриклаб кутиб олди. Япония ҳукумати ва халқи, деди у, сизларнинг делегациянгизни ва айниқса Японияга иккинчи марта келган СССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари А. И. Микоянни чин кўнгилдан табриклайди.

Кечқурун Япония парламенти вакиллар палатаси раисининг резиденциясида парламентдаги ҳар иккала палата раҳбарлари номидан меҳмонлар шарафига қабул маросими ўтказилди.

Қабул маросимида вакиллар палатасининг раиси Нака Фунада ва совет делегациясининг бошлиғи А. И. Микоян нутқ сўзладилар.

Олий Совет делегациясининг бошлиғи бўлган Сиз, А. И. Микоянни ва делегация аъзоларини,— деди Фунада,— Япон элида табриклашни ўзимиз учун катта шараф деб ҳисоблаймиз ва бунинг учун ғоят хурсандмиз.

Биз аминмизки, мамлакатларимиз ўртасидаги яхши муносабатларни мамлакатларимиз халқларининг алоқаларини мустаҳкамлаш йўли билан ривожлантириш мумкин, токи бу муносабтлар улар ўртасидаги ҳамжиҳатликни ва алоқаларни мустаҳкамлайдиган бўлсин. Халқнинг вакиллари бўлган парламент делегациялари жуда самарали натижалар бериши мумкинлигига ишонаман. Биз шу нарсага ғоят аминмизки, деди Фунада, Сизнинг бу сафарги визитингиз Япония билан Совет Иттифоқи ўртасидаги яхши дўстона муносабатларни янада ривожлантиришга ёрдам беради, бу эса ҳаммамизни қувонтиради.

А. И. Микоян ўзининг жавоб нутқида Япония парламентининг аъзоларига ва япон халқига СССР Олий Советининг ва совет халқининг қизғин саломини топширди. СССР Олий Совети делегациясининг бошлиғи СССР билан Япония ўртасидаги муносабатларда ва халқаро муносабатларда сиёсий иқлимни яхшилаш учун курашда ҳар иккала мамлакат парламентларининг куч ва ғайратини бирлаштиришга чақирди.

Халқлар,— деди А. И. Микоян,— урушлар нималигини биладилар, урушларнинг кўп кулфатини тортганлар ва уруш бўлишини истамайдилар. Бироқ, ғалати «совуқ уруш» бўлиб турибди. Шу терминнинг ўзи унинг зарарли нарса эканлигини кўрсатиб турибди. АҚШда ҳатто «совуқ уруш» олиб бориш, бу «уруш»га раҳбарлик қилиш учун махсус штаб тузилганлигини биламиз. Давлатлар ўртасида на «оловли», на «совуқ», ҳеч қандай уруш бўлмаслиги лозим. Бутун куч ва ғайратни тинчлик учун курашга қаратиш керак.

Уруш қандай оқибатлар келтиришини яхши биламиз, урушнинг олдини олмоқ учун ҳамма чораларни кўраётирмиз, —деб давом қилди совет делегациясининг бошлиғи.— Биз қуролланишга қарши, урушга қарши, қуролсизланиш ва тинчлик учун курашмоқдамиз. Аммо биз заифликдан шундай қилаётганимиз йўқ, балки инсоният тақдири учун зиммамиздаги жуда катта масъулиятни тушунганлигимиз, инсонпарварлик нималигини билганлигимиз ва қўлимиздаги қуролнинг вайрон қилиш кучи ниҳоят даражада катталигини англаганлигимиз учун шундай қилаётирмиз.

Парламентларимиз қуролсизланишни баланд овоз билан талаб қилсин, дадил бўлиб урушга қарши чиқсин. Биз бу олижаноб, ишда иттифоқчилар бўлайлик.

Япония ва Совет Иттифоқи парламентлари ўртасидаги, халқларимиз ўртасидаги дўстона муносабатлар мустаҳкамланаберсин!

Қабул маросими самимий вазиятда ўтди.

ТБИЛИСИ ОБСЕРВАТОРИЯСИ ҚУРИЛГАНИГА 120 ЙИЛ ТЎЛДИ

ТБИЛИСИ, 14 май. (ТАСС мухбири). Совет Иттифоқидаги энг кекса обсерваториялардан бири бўлган Тбилиси геофизика обсерваторияси қурилганига 120 йил тўлди. Шу воқеага бағишланиб бугун Грузия пойтахтида Закавказье гидрометеорология илмий-тадқиқот институтининг юбилей илмий сессияси очилди Сессияда Москва, Ленинград, Киев, Ростов-Дон, Новосибирск, Тошкент, Боку ва Ереван олимлари қатнашмоқда.

Сессия уч кун давом қилади. Гидрометеорология фанининг турли проблемаларига доир 50 та доклад тингланади.

БАҲОР БАЙРАМИ

Бугун ва эртага пойтахтимизнинг Пушкин номли маданият ва истироҳат боғида баҳор байрами ўтказилади. Табиатнинг сўлим фаслига бағишланиб ўтказилаётган бу байрамни унга номдош «Баҳор» ўзбек давлат халқ рақс ансамбли бошлаб беради. Давлат мукофотининг лауреати СССР халқ артисткаси Муқаррама Турғунбоева, ансамблнинг музика раҳбари С. Тўхтасинов бошлиқ бу коллектив катта программадан иборат репертуарини байрам қатнашчиларига бағишлайди.

Шунингдек, байрамда Киров, Октябрь районларидаги маданият уйлари бадиий ҳаваскорлик коллективлари концертлар берадилар. Боғнинг спорт майдонида ўзбек цирк артистларининг Шокиржон Тошканбоев раҳбарлигидаги дорбозлари, Эргаш Парпиев бошлиқ қизиқчилар дам олувчилар хизматида бўлишади.

Байрамга Октябрь район савдо ташкилотлари катта тайёргарлик кўрди. Боғнинг ёзги театр биноси ёнида намунали чойхона ва ошхона ишга туширилди. Мороженое павильонлари фойдаланишга топширилди.

Баҳор байрами катта мушакбозлик билан якунланади.

Боғ маъмурияти Ўзбекистон Компартияси ва республикамизнинг 40 йиллик юбилейи шарафига бу мавсумда халқ талантлари байрами, аския кечаси, республика тенгдошлари кечаси, ашула байрами, «Муштум», сатира ва юмор кечаси, мушоира, қовун сайили, катта карнавал каби оммавий халқ сайилларини ўтказиш тадбирларини ҳам белгилаб чиқди.

Н. ИНОҚОВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг штатсиз ходими.

КУБАГА ҚАРШИ ҚАРАТИЛГАН ТАДБИР

ВАШИНГТОН, 14 май. (ТАСС). Бугун АҚШ савдо министрлиги 1962 йилда жорий қилинган тақиқлаш чораларини Кубага озиқ-овқат ва дори-дармонлар сотишга ҳам татбиқ этишга қарор қилганлигини билдирди. Илгари АҚШ гўё «инсон-парварлик» мулоҳазаларини кўзлаб, тақиқлаш чоралари жорий қилинганидан кейин ҳам Кубага озиқ-овқат ва дори-дармонлар сотишга рухсат бериб қўйган эди.

НЬЮ-ЙОРК, 14 май. (ТАСС). Кубага озиқ-овқат ва дори-дармонлар сотишни АҚШ савдо министрлиги бугундан бошлаб тақиқлаб қўйганлигига мувофиқ, шу молларни Кубага сотишдан манфаатдор бўлган ҳар бир компания эндиликда ҳар бир айрим ҳолда махсус рухсат сўраб, савдо министрлигига мурожаат қилиши лозим. Савдо министрлигининг вакили берган изоҳга қараганда, министрлик Кубага тааллуқли «ҳамма ҳолатларни ҳисобга олиб» қарор қабул қилганидан кейингина тегишли рухсат бериши мумкин.

АЖНАБИЙЛАРНИНГ ЕРЛАРИ НАЦИОНАЛИЗАЦИЯ ҚИЛИНДИ

ТУНИС, 14 май. ТАСС мухбири А. Макаров хабар беради: Тунисдаги ажнабий келгиндиларга ва компанияларга қарашли ерларни бугун бутун мамлакатда тортиб олиб, давлат мулкига ўтказиш ишлари бошланди.

Бу тадбир ажнабийларнинг, авало, Тунисда ўрнашиб қолган французларнинг ерларини национализация қилиш тўғрисида яқинда Тунис республикасининг миллат мажлисида қабул қилинган ва сўнгра президент Бурғиба тасдиқлаган қонунга мувофиқ ўтказилмоқда.

Тунисда 465 минг гектар унумдор ерлар национализация қилинади. Шу вақтгача ажнабийлар ва уларнинг компаниялари қўлида бўлган бу ерлар национализация қилинганлиги учун тегишли ҳақ тўланади.

СУД ЗАЛИДАН

ҚОТИЛ

Тошкент тепловоз депосининг коллективи кейинги вақтларда Карим Расулевнинг хатти-ҳаракатларидан ранжийдиган бўлиб қолди. Илгари ҳамиша хушчақчақ юрадиган Карим ишга кечикиб келадиган ва кўпинча ичиб юрадиган бўлиб қолди. Унинг хулқ-атвори икки марта ўртоқлик судида кўрилди. Лекин дўстларининг пандносиҳатлари унга кор қилмади.

Бир куни ойлигини олгач, ҳар сафаргидек яна ишдан чиқиб тўғри магазинга борди. Хилватроқ жойдаароқни стаканга қуйиб, босиб-босиб ичди-да, судралиб жўнаб қолди. Кейин у, кайф билан Жуковский остоновкасига келди. Кеч соат тўққиз. Бу ерда деярлик йўловчилар кам эди.

Шу пайт остановкага Кузнецов деган бир йигит келиб қолди. Қутирган безори уни дабдурустдан ҳақорат қилабошлайди. Йигит Расулевни тартибга чақиради. Жоҳил Кузнецовнинг яхши гапига унамайди. Йигит безорининг назаридан ўзини четга олиш мақсадида пиёда жўнайди. Расулев остановкада бироз жовраб туриб, сўнг Кузнецовнинг кетидан қувиб боради ва унинг кўкрагига беш-олти марта пичоқ санчади. Кузнецов йиқилади. Орадан бироз вақт ўтгач, у хаётдан кўз юмади.

Яқинда, Тошкент область халқ суди жиноий ишлар коллегияси қотил Карим Расулевни энг олий жазо — отишга ҳукм қилди.

Я. МОРДУХАЕВ,
халқ маслаҳатчиси.

КЕКСА АЛОҚАЧИ

Марям опа ҳар кундагидек бугун ҳам барвақт уйғонди. Муздек сувга юз-қўлларини ювди-да, нонушта қилгач, алоқа бўлими томон шошилди. Уни бугун бўлимда нималар кутаётган экан?

Узингиз ўйлаб кўринг-а! Сиз ёрубиродарингиздан зориқиб кутган мактубни олдингиз. Уни юртимизнинг қаерида бўлмасин сиҳат-саломатлигини бир парча хат орқали билдингиз. Ана шу-хатлар ёзилган кўк конвертларни, қолаверса телеграмма ҳамда совғаларни эгаларига ўз вақтида етказишда алоқачиларнинг хизмати катта.

Мана шуларни эслар экансиз, беихтиёр Тошкент Марказий телеграф бўлимида овоз қабул қилувчи бўлиб ишлаб келаётган мутахассислар кўз олдингизга келади. Оператор Марям опа ҳам шу даргоҳда ишлаган.

Жонкуяр операторнинг меҳнат фаолияти худди шу ерда 1934 йилда бошланган эди.

Уз касбини жон-дилидан севган бу аёл ҳозирда эса пойтахтимизнинг Октябрь районидаги 2-почтада сидқидилдан меҳнат қилмоқда. Рихсия Ғофуржонова, Вера Салмонова, Фаима Ризалова, Назира Мусаева ва Тожибой Орифжоновлар Марям опанинг шогирдлари. Улар ҳам жон куйдириб ишлаб, кўпчиликнинг ҳурмат ва эътиборини қозонмоқдалар.

Ҳозир Марям Темуршинанинг кўксида Меҳнат Қизил Байроқ ордени ва Шавкатли меҳнати учун медали порлаб турибди. Бу юксак мукофотлар моҳир алоқачига унинг меҳнат фаолиятига 20 йил тўлиши муносабати билан берилган эди. Марям опа республика алоқа министрлигининг бир неча фахрий ёрлиқлари билан ҳам тақдирланди.

Э. МУҲАМЕДОВ.

МАКТАБ УЧАСТКАСИДА

Бўка ишлаб чиқариш бошқармасидаги саккиз йиллик «Коммуна» мактабининг ўқувчилари колхоз томонидан ўзларига ажратиб берилган 55 гектар ернинг ҳар гектаридан 30 центнердан пахта ҳосили етиштириш нияти билан эрта кўкламданоқ ишга киришдилар.

Ўқувчилардан Ш. Мирусмонова, С. Абдураҳмонова, А. Султонмуродов, Р. Комилов ҳамда 8-синф ўқувчиси —тракторчи Ш. Қурбоновлар айниқса, меҳнатда намуна кўрсатиб ишламоқдалар.

А. ТАВБАЕВ.

РЕКЛАМА * ЭЪЛОНЛАР

ТЕЛЕВИЗОР

16 МАЙДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида: 17.00 — **Звездочка** телевизион журнали 17.45 — **Пионерия** киножурнали, 17.55 — **Телевизион янгиликлар,** 18.10 — **Киносаёҳат альманахи,** 18.30 — **Концерт** («Узбексельмаш» заводи бадиий ҳаваскорлари ижросида). 19.05 — **Новости дня киножурнали** ва **Эгизаклар** номли кинокомедия.

Ўзбек тилида: 20.40 — **Оталар сўзи—ақлнинг кўзи,** 21.25—**Телевизион янгиликлар,** 21.40 — **Телевизион очерк,** 22.00 — **Концерт** (ўзбек классик куйларидан).

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 16/V да **Кулган киши,** 17/V да кундуз **Жизель,** кечқурун **Князь Игорь.**

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА (қишки бино)— 16/V да **Биринчи муҳаббат,** 17/V да кундуз **Биринчи муҳаббат,** кечқурун **Номус.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА (қишки бино) — 16/V да **Алпомиш,** 17 /V да **Ишқинг билан.**

ЭСТРАДА ТЕАТРИДА —16, 17/V кеч соат 8 ярымда **Ўзбек давлат филармонияси ўзбек халқ чолғу оркестри ва солистларининг концертлари. Билетлар сотилмоқда.**

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА:

Қора қанотлар —«ВАТАН» (кеч соат 8 ярмигача).

Тақдир ноғоралари — НАВОИЙ номли (кундуз ва кечқурун).

Биринчи троллейбус —«ВАТАН» (эрталаб соат 10 11-45 минут ва кеч 9-50 минутда), «ЎЗБЕКИСТОН» (кундуз ва кечқурун), «СПУТНИК» (жуфт соатларда), «ИСКРА» (кеч 5 дан).

Козара (1 ва 2-серия кеч соат 5 да, ўзбек тилида), **Йўлбарс** (кеч 9 да) —НАВОИЙ номли.

«Ҳинд маликаси» шарпаси — «ИСКРА» (кундуз соат 4-20 минутгача).

Зелёнаядаги данғиллама уй (кундуз соат 12, 4 ва кеч 8 да).

Сўқмоқлар-йўллар (кундуз ва кечқурун) —«КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ».

Жунгли —«СПУТНИК» (тоқ соатларда).

ЁЗГИ БИНОДА

(Сеанслар кеч соат 8 ярим ва 10 ярмида)

Кўчма қалъа —«ОКТЯБРЬ».

«Ҳинд маликаси» шарпаси — «ВАТАН».

Тақдир ноғоралари — НАВОИЙ номли.

Истамбул хазиначисининг мероси —«ФЕСТИВАЛЬ».

Жунгли —КАФАНОВ номли.

Сўқмоқлар-йўллар (кеч соат 8 ярмида). **Зелёнаядаги данғиллама уй** (кеч 10 ярмида) — ТЕЛЬМАН номли.

Ёлланган аёл —«УДАРНИК».

Редактор А. ИСМОИЛОВ.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» («ТАШКЕНТСКАЯ ПРАВДА») — Орган Ташкентских промышленного и сельского областных комитетов КП Узбекистана, Ташкентского горкома КП Узбекистана, промышленного, сельского областных и городского Советов депутатов трудящихся.

БИЗНИНГ АДРЕС: Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, 26 уй.

РЕДАКЦИЯ ТЕЛЕФОНЛАРИ: редактор — 29004. Редактор ўринбосари— 25885. Масъул секретарь—34808. Идеология бўлими—31936. Саноат ишлаб чиқариши ва партия ишлари бўлими—33786. Қурилиш ва партия ишлари бўлими—33786. Қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқариши ва партия ишлари бўлими—29040. Совет ишлари, маиший ва шаҳар хўжалиги бўлими—26232. Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари бўлими—28761. Ахборот ва спорт бўлими—33786. Хатлар ва оммавий ишлар бўлими—34048. Эълонлар бўлими—28142. Коммутатор—30249 дан 30258 ғача.

«Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони Сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри.

Р. 05541. ИНДЕКС 64695. Нашр. № 1754.